

WALAFRIDI STRABI

FULDENSIS MONACHI

OPERUM OMNIUM PARS SECUNDA. — HISTORICA.

VITA SANCTI GALLI

ABBATIS IN ALAMANNIA.

MABILLONII OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

(Acta Sanctorum ordinis S. Bened.)

1. WALAFRIDUM STRABUM seu *Strabonem* describendis S. Galli abbatis gestis operam navasse constat ex Hepidanno Gallensi monacho his suorum Annalium verbis : Anno 849. WALAFREDUS abba *Augensis* obiit. Iste vir litteratus *Vitas SS. Galli et Othmari ad petitionem Gozperti abbatis compilavit eleganter*. Adhuc juvenis huic lucubrationi incubuit post alium auctorem anonymum, cujus vestigiis insistere se in Præfatione (num. 1) constitetur. Vitæ S. Galli adiecit librum Miraculorum, quæ Gozbertus monachus partim jam scriptis ediderat (in fine *Vitæ*).

2. Præterea Walafridus S. Galli Vitam metricam Gozberto abbati in fine subjectæ Præfationis promissit præstititque, cujus Vitæ necdum editæ hoc circumfertur Initium :

Promissi memor ecce mei, Gozberte, quod olim,

c. c. Hic est Gozbertus seu Gotzpertus abbas Sancti-Gallensis, qui, teste Ratperto in libro de Casibus S. Galli, c. 6, Werdoni « anno ab incarnatione Domini 816 » successit, deinde « anno 850 novam S. Gallo cœpit ædificare basilicam, quam spatio septem annorum ad plenum ædificando perduxit ; » demum « tempore precedente, » ait idem auctor, cap. 7, « cum jam ætatis gravitatem corporisque infirmitatem non sufficere crederet ad instantium necessitatem negotiorum, a Hludovico clementissimo Augusto impetravit, ut Bernwicus monachus successor illi existeret : quod statim ut postulavit, effectam est.... anno incarnationis Domini 857. »

3. At vero Walafridus Strabus primum in monasterio S. Galli scholas frequentavit adolescens : inde Fuldam ablegatus audiendi Rabani causa, ibidem usque ad ipsius Rabani promotionem in sedem

A Magontinam perduravit : tum relicta Fulda Augiam accedens, abbatis dignitatem tenuit, tandemque anno 849 fati concessit. Hinc Gerardus Vossius in lib. II de Hist. Lit., c. 33, et Goldastus in Vitam S. Galli recte arguunt Trithemium aliosque, qui Walafridum S. Galli abbatem a Walafrido Fuldensi distinctum volunt. Certe nullus Walafridus inter abbates Gallenses ab Hepidanno, Ratperto aliisque enumeratur, licet Walafridus Strabus primum in Gallensibus scholis institutus, ibi decanus fuisse a Mezlero et Vossio credatur. Est autem *Augia*, antiquis *Auva*, *Ouva*, *Sinthleoheswa*, vulgo *Richenow* et *Richenaw* dicta, abbatia quondam insignis sanctitate, nobilitate ac divitiis, unde *Dives* nuncupatur (tunc nomine ab Augia Majore seu Brigantina distinguitur), in insula Rheni paulo infra Constantiam sita, quam S. Pirminius, adjuvante Carolo Martello, anno 724, condidisse fertur. Ab Augia insula non longe distat S. Galli monasterium etiam nunc celeberrimum religione et dignitate S. Galli oppido nobilitatum, ad lacum Acronium in finibus Helvetiorum et Vindellicorum : cujus monasterii abbas inter Imperii principes locum habet, inter congregationis S. Galli Patres præeminet. In Vita S. Othmari de Viris illustribus istius monasterii dicemus sæculo sequenti. (Vide *infra*.)

4. Post Walafridum Notkerus Gallensis monachus, cognomento Balbulus, patroni sui vitam tribus libris cecinit : qui auctor sanctitatis nomine illustratus, anno 912, decessisse apud Hepidannum legitur. Notkeri opus metricum siquidem nancisci non licuit, unus supplebit Walafridus, cujus lucubrationem in Capita ab auctore distinctam ex Goldasti tomo I, parte II, Hist. Alamann. repetemus.

PRÆFATIO AUCTORIS

Ad GOZBERTUM abbatem et monachos S. Galli.

I. Nisi me sanctarum auctoritas Scripturarum, et præcipue illa veridici prophetæ sententia, qua sacrificio obedientiæ præfertur (*I Reg. xv*), ad necessitatem obediendi constringeret, præceptis vestris, o sanctissimi Patres, apologiæ hujusmodi genus opponerem : si propheta qui, antequam formaretur in utero, a Do-

mino electus est, et priusquam exiret de ventre sanctificatus est, dum eum Dominus Spiritu suo illustrans verbi officio manciparet, de ætatis infirmitate et ignorantia conquestus est (*Jer. i*) ; quid ego peccator acturus sum, qui in iniquitate conceptus et in delicto profusus, propter sordes vitæ incircum-

cisus sum corde et auribus, quia videlicet nec A scienda digne percipio, nec audita devote conservo? Quomodo justitias Domini enarrabo, et assumam testamentum ejus per os meum, cujus ætatem nec tempus adhuc implevit, nec scientia commendavit? cujus dicta nec doctrina corroborat, nec vita confirmat? præsertim cum ea scribere jubeatis et ordinare; quorum dignitatem vix animo torpente conjicio. Tres tamen ob causas audendi talia viam invenio, scilicet quoddam credo me a Domino sublevandum, ob ejus jussa pariter ac promissa, quod virium consideratione exhorrens, obediendi cupiditate suscepti. Deinde quod me confido beati Galli intercessione vestrisque precibus adjuvari, pro quorum veneratione ac amore grande onus humeris aptavi debilibus. Postremo quod alienis insisto vestigiis veritatisque tenendæ B lineam novis tantummodo cogor passibus dimetiri. Vitam igitur sancti confessoris Christi Galli, patroni nostri, cujus corporis thesaurum fidelibus servatis excubiis, sensu nobilem, scripto degenerem vultis a me lumine rectæ locutionis ornari, et seriè confusam capitulorum distingui limitibus.

II. Ego autem cum me non possim ab hoc exeu- sare negotio, eligo potius pro-ignavia lacerari, quam pro inobedientia condemnari. Porro dum pridem ipsum opus perlegerem, inveni ab auctore ejusdem conscriptionis terram quam nos Alamanni vel Suevi incolimus, Altimanniam sæpius nominari; sed ipsius nominis originem quærens a, apud nullum scriptorum quorum adhuc notitia nos respersit, ejus reperi mentionem. Nisi fallor enim, ab alto situ provin- ciæ idem vocabulum a modernis confictum est. Nam juxta scriptores authenticos, pars Alamanniæ vel b Sueviæ inter Alpes Penninas [et meridianum litus Danubii sita, Rætia dicitur. Porro quod est ad septentrionalem plagam, Histri Germaniæ deputatur. Et ut non nostra dicere existimemur, aliquos ipsius rei testes adsciscimus. Paulus Orosius, cujus dictis omnium fides concordat, de situ terræ scribens, hæc inter cætera ponit: « Pannonia, Noricus et Rætia habent ob oriente Mœsiam, a meridie Histriam, ab Africo Alpes Penninas c,] ab occasu Galliam Belgicam, a cærcio Danubii fontem, a septentrione Danubium et Germaniam. » Cum Noricus regio sit Baioariorum, et ejus septentrionalis terminus Danubius et Germania; necesse est Rætiam, quæ simul ponitur, eisdem finibus aquilonem versus terminari. Solinus quoque in Polyhistore (Solini cap. 24), ubi Galliæ facit mentionem, has provincias uno terrarum tractu positas his verbis designat: « Ex isto sinu, videlicet Galliæ, quaqua parte orbis velis exeas, si Thracia sit petenda, excipit ager Ræticus, bonus frugibus, Brigantino lacu nobilis; inde Noricus frigidus, parcius fructuosus; qua subducitur a jugis Alpium, admo-

dum lætus. Dehinc Pannoniæ viro fortes, solo plano ubertoque, Dravo Savoque inclitis amnibus circumfluxæ. » Si Rætia solummodo infra Alpes est, ut multi volunt, quæ consequentia est ut Noricum a Gallia pergentes, asperitatem Alpium transcendamus, et non potius per majorem Rætiam recto itinere Noricum usque tendamus? In qua etiam Rætia, secundum supradictam sententiam, Brigantium oppidum jam vetustate collapsum, lacui qui Rheno interfluente efficitur, nomen dedit, qui alio nomine, juxta Græcam etymologiam, Potamicus appellatur. Igitur quia mixti Alamannis Suevi, partem Germaniæ ultra Danubium, partem Rætiam inter Alpes et Ilstrum, partemque Galliæ circa Ararim d obsederunt; antiquorum vocabulorum veritate servata, ab incolis nomen patriæ derivemus, et Alamanniam vel Sueviam nominemus. Nam cum duo sint vocabula unam gentem significantia, priori nomine nos appellant circumpositæ gentes, quæ Latinum habent sermonem; sequenti, usus nos nuncupat barbarorum. Similiter scimus Francos partes Germaniæ, vel Galliæ, non solum potestati, sed etiam suo nomini subjugasse.

III. Et quia provincialiarum descriptiones attigimus, liceat paucis Hiberniæ insulæ, de qua nobis tantum decus emicuit, juxta eosdem auctores situm commemorare. Hibernia insula, ut scribit Orosius, inter Britanniam et Hispaniam sita, longiori ab Africo in boream spatio porrigitur. Hæc propior Britannia, spatio terrarum angustior, sed cæli solisque temperie magis utilis: et, ut supradictus Solinus testatur, ita pabulosa, ut pecua ibi, nisi interdum æstate a pastibus arceantur, in periculum agat satias. Micnullus anguis, avis rara. Quam horrenda vero ipse vel alii de moribus incolarum ejus testentur, fide Christi jam luceente supersedendum est; quia ubi abundavit peccatum, superabundavit gratia; et a solis ortu Indis vel Æthiopibus usque ad occasum Britannis vel Scotis jam laudabile est nomen Domini. Excelsus enim est super omnes gentes Dominus, et super cælos gloria ejus.

IV. Obsecro itaque te, Gotzperthe charissime, abba monasterii S. Galli, cunctosque fratres qui sub te militiæ deserviunt spiritali, ut me orationibus vestris adjuvetis, quatenus et hoc opus, et alia deinceps digue Deo merear explicare. Nam si gratanter recte a nobis posita susceperitis, clementer vero titubantia correxeritis, et si Dominus permiserit; hujus operis agreste pulmentum postmodum aliquibus metrorum condimentis infundam. Dignum quippe est ut nostris laudibus per orbem celebretur, quem de extremis orbi: finibus ad nostram salutem Dominus destinavit. Bene valentem et nostri memorem Paternitatem vestram in æternum sancta Trinitas conservare dignetur. Amen.

Surium.

d Il est Arolam, vulgo Arr, fluvium Helvetiorum in Rhenum influentem. Sic enim apud antiquos nonnunquam Ararim pro Arola sumptum Hadrianus Valesius in Histor. Francor. libro xxiv, pag. 478, tom. III, observavit.

a Non probat Walafridus hanc Alamanniæ notionem, de qua litigant auctores.

b Hoc in loco præpositio rel disjunctiva non est. Nam apud priseos auctores Alamanni ac Suevi, quod Ænitimi essent, simul confusi reperiuntur.

c Quæ hac clausula continentur, desiderantur apud

O Pater, o Patris Proles, o Spiritus alme,
 Une et trine Deus, nos miserate rege.
 Me tua jussa ligant, tua me promissa gubernent,
 Luceat in dictis lux tua, quæso, meis.

A In te, Galle, Deum in Domino te, Galle, fatebor;
 Tu pro me sacras funde preces Domino:
 Ut veniam noxis, dictis moderamina præstet,
 Quod nocet, evellat; quod juvat, amplifcet.

LIBER PRIMUS.

CAPUT PRIMUM.

Quibus profectibus beatus Gallus a pueritia sub magisterio sancti Columbani usque ad sacerdotis profecerit dignitatem.

Cum præclara sanctissimi viri Columbani, qui et Columba, conversatio per omnem Hiberniam celebris haberetur, et veluti splendidum ignei solis jubar singulari decore omnium in se provocaret amorem sicuti de eo priusquam nasceretur proximum esse liber gestorum ipsius pleniter indicat), inter cæteros quos fama virtutum ejus attraxerat, parentes beati Galli, secundum Deum religiosi, secundum sæculum nobiles ^a, filium suum primæ ætatis flore nitentem cum oblatione Domino offerentes, illius magisterio commendaverunt, ut in regularis vitæ proficeret disciplina, et inter plurimos spiritualis militiæ sectatores, obediendiæ et arctioris propositi imitaretur exempla. Dumque bonæ indolis vir charo [*al. casto*] nutrireretur affectu, magno virtutum crevit augmento. Superna quoque gratia se præveniente, tanto studio divinas epotavit Scripturas, ut de thesauro suo nova proferre posset et vetera. Grammaticæ etiam regulas, metrorumque subtilitates capaci consequeretur ingenio. Obscura autem Scripturarum tam sapienter scire volentibus reseravit, ut cuncti qui ejus prudentiam et sermones audierant, admiratione cum et laude dignissimum judicarent. Qua sapientiæ maturitate factum est ut universorum communi consilio, et jussione Columbani abbatis, per singulos sacræ promotionis gradus ascendens, invitus sacerdotii susciperet dignitatem. Ergo dum sacris instaret officiis, die noctuque precibus Dominum placavit et lacrymis, et superni inspectoris oculis placere desiderans, pro virtutum et vitæ meritis amabatur ab omnibus, placuit universis.

CAPUT II.

Qualiter sancti viri, pro nomine Domini peregrinationem aggressi, ad Sigibertum regem pervenerint, et Luxovium cæperint incolere.

Dum hæc agerentur, quotidie beatus Columbanus, evangelicam cupiens assequi perfectionem, ut videlicet omnibus quæ habebat relictis, crucem suam tolleret, et nudus Dominum sequeretur; consilio suo egit cum fratribus, quorum animos idem fervor accenderat, ut, spreta propinquorum et prædiorum dulcedine, mentis ardorem opere comprobarent. Ascen-

^a Quæ de regia beati Galli prosapia referunt a Goldasto, non satis approbata videntur. Ex rege Hiberniæ Unuchnn procreatus dicitur Kethernach, pater beati Galli, qui patria lingua Gallach dictus re-

dentis igitur navim venerunt Britanniam, et inde ad Gallias transfretarunt. Cumque vir Dei ad Sigibertum regem cum suis pervenisset, rogavit eum rex ut infra Gallias resideret, nec eis relictis ad gentes alias commigraret: se vero spondit omnia, quæ sanctus Pater peteret, præbiturum. Ad hæc vir Dei respondit: Qui nostra reliquimus, ut secundum evangelicam jussionem Dominum sequeremur, non debemus alienas amplecti divitias, ne forte prævaricatores simus divini mandati. Cujus objectioni rex ita occurrens ait: Si crucem tollere et Christum sequi desideras, vastæ eremi sectare quietem: tantum ne solo nostræ ditionis relicto, ad vicinas trans eas nationes. Poteris enim hoc consilio et tua præmia cumulare, et nostræ salutis prospicere. Itaque regis persuasioni consensit, et accepta optione, eremum quæ Vosagus (*la Vosge*) dicitur cum suis intravit. Invenere autem locum muris antiquitas septum, calidis aquis irriguum, sed jam vetustate collapsum, qui vulgo Luxovium (*Luxeuil*) vocabatur. Ibi oratorium in honorem beati Petri apostoli construentes, mansiunculas in quibus commanent fecerunt. Illisque ibi conversantibus et ipsum locum excolentibus, multi non solum de genere Burgundionum, sed etiam Francorum amore vitæ laudabilis ad ipsos confluerunt; et monitis spiritualibus instituti, tantam compunctionis gratiam ex verbis eorum adepti sunt, ut omnia sua ad ipsum locum nonnulli contraderent, et coma capitis deposita monasticæ vitæ habitum voluntaria paupertate susciperent ^b.

CAPUT III.

Qua auctoritate beatus Columbanus Theodoricum regem corripuit, et quibus odiis eum Brunichildis de regno illo ejecerit, qualiterque ad Lotharium regem indeque ad Theodebertum cum suis pervenerit.

Cumque hæc tam felix commanentium semper in melius proficeret disciplina, singularis beati Columbani sanctitas, miraculis frequentibus comprobata, per totas cæpit Galliæ vel Germaniæ diffamari provincias. Laudabatur ab omnibus, colebatur a cunctis, adeo ut Theodoricus rex, filius Hildeberti, nepos Sigiberti, qui eo tempore Burgundionibus regnabat, ad eum sæpe veniret, et precum ejus suffragia summa cum devotione deposceret. Quem cum Pater sanctus increparet cur concubinarum pollueretur amplexibus, et non potius legitimiæ conjugis concubio frueretur, monitis ejus obtemperans, cuncta

gnum spreverit.

^b Quæ de Galli piscatione Jonas in Vita sancti Columbani num. 16 refert, hic supplere oportet.

hujusmodi illicita se vitaturum promisit. Sed Bru- nichildis, avia regis, videns eum viri Dei consilii obedire, stimulo malitiæ concitata, mentem serpentino furoris armavit veneno. Verebatur enim ne si abjectis concubinis regina in consortium regni assumeretur, dignitas sua honore subtraheretur vilesceret. Quo timore laborans, invidiam contra virum Dei cœpit habere; et post multas injurias quas illi machinata est (ut scriptura sanctæ conversationis ejus testatur), consilio cum rege inito ut eum regno suo deturbaret, misit legatarios suos cum epistola ad sanctum virum, denuntians ei ne deinceps in regno ille consisteret. Ille Jezabelis insidias vitans, iter cum suis aggressus, ad Lotarium regem pervenit. Apud quem cum aliquanto tempore moraretur, rogavit ut illius solatio ad Theodebertum, Austrasiorum regem, pervenire potuisset. Ad quem cum secundum petitionem voluntatis suæ venerabiliter missus esset, susceptus est ab eo cum omni honore et gaudio magno. Mansit itaque apud illum aliquot diebus, sacras Scripturas aperiens, et insinuans ei veritatem. Cumque et ipsum rogaret ut ad Agilolfum regem Langobardorum ejus jussu per Alamanniam duceretur; moleste ferens rex tantorum discessum virorum, pollicitus est eis intra terminos regni sui se reperituram loca venusta quæ famulis Dei et ad incolendum essent commoda, et ad instruendas verborum veritatis circumpositas nationes opportuna. Vir Dei semen verbi in cordibus gentium plantare desiderans, aliquantisper moraturum se promisit, si regia auctoritas factis dicta firmaret.

CAPUT IV.

Quomodo optione data quærentæ habitationis, ad tuconiam venerunt, et quid ibidem gesserunt.

Accepta igitur a rege licentia eligendi locum ubique voluissent, dum loca plurima perlustrassent, venerunt infra partes Alamanniæ ad fluvium, qui Lindimaens vocatur. Juxta quem ad superiora tendentes, pervenerunt ad lacum Turicinum. Cumque per litus ambulantes, venissent ad caput lacus ipsius in locum qui Tuconia dicitur, placuit illis loci qualitas ad inhabitandum. Porro homines ibidem commanentes, crudeles erant et impii, simulacra colentes, idola sacrificiis venerantes, observantes auguria et divinationes, et multa quæ contraria sunt cultui divino superstitione sectantes. Sancti igitur homines eum cœpissent inter illos habitare, docebant eos adorare Patrem et Filium et Spiritum sanctum, et custodire fidei veritatem. Beatus quoque Gallus sancti viri discipulus, zelo pietatis armatus, fana in quibus demoniis sacrificabant, igni succendit, et quæcunque invenit oblata, demersit in lacum.

* Alamanniam Helveticam Martinus Crusius libro primo de Rep. Hel. appellat.

† Surio Limagus dicitur, vulgo *le Limat*, hodiernæ Helvetiæ fluvius haud ignobilis, lacum Tigurinum, hic Turicinum dictum ingreditur, alluit Tigurum Tiguriæ regionis urbem primariam, et postea in Arolam influens, insinuat in sinistram Rheni ripam

Qua causa permoti, ira et individua sanotos insectabantur, et communi consilio Gallum perimere voluerunt: Columbanum vero flagellis cæsum et contumeliis affectum de suis finibus proturbare. Beatus Pater, cognito consilio eorum, zelo justitiæ imprecatus est eis talia dicens: Deus, cujus providentia mundus subsistit et cuncta reguntur, fac super caput generationis hujus reverti contumelias quas famulis tuis paraverunt. Nati eorum facile pereant, et antequam senescant, præ subitaneo stupore delirare cogantur: ipsique cum terra quam incolunt, dura potentium dominatione premantur, ut cunctis ignominia eorum pateat in æternum, et sicut scriptum est: Convertatur dolor eorum in caput ipsorum, et in verticem illorum iniquitas ab ipsis patrata descendat (*Psal. vii*).

CAPUT V.

Adventus eorum ad Willimarum presbyterum apud Arbonam, et humanitas ejus, et Brigantii commoratio.

Post hæc non timore persecutionis perterritus, sed amore spiritualis lucri persuasus, contumacium sterilem turbam reliquit, ne inaniter arida corda diutius irrigaret, qui benevolis mentibus quamplurimum prodesse interim potuisset. Pergens ergo inde cum suis pervenit in castrum quod Arbona vocatur (*Arbon*): et invenit ibi presbyterum bonitate conspicuum, nomine Willimarum. Qui cum intuitus eum fuisset, dixit: Benedictus qui venit in nomine Domini, et reliqua. Cui vir Dei ita respondit: De regionibus congregavit nos Dominus. Presbyter ergo, apprehensa dextera ejus, duxit eum in oratorium, et postquam pariter oraverunt, introduxit eos in hospitium. Qui pæcem domui imprecantes, deposuerunt sarcinulas suas. Postquam vero recubuerunt, jussione abbatis Callus divina recitavit eloquia, profunda reserans veritatis. Inter sacra doctrinæ salutaris convivia, prudentiam viri sacerdos miratus, a fletu se continere non potuit. Toto autem septem dierum circulo cum summo honore et diligentia illis ministravit, et quos carnalibus fovit deliciis, ab ipsis quotidie pastus est dapibus Scripturarum. Inter sacra igitur ædificationis colloquia, Columbanus abba presbyterum interrogavit si sciret aliquem in solitudine locum in quo cellula fieri potuisset, custodiis aliquantulum regularibus opportuna. Hospes sanctorum huic inquisitioni respondit: Id hac solitudine locus quidam est antiquæ structuræ servans inter ruinas vestigia, ubi terra pinguis et fructuariis proventibus apta, montes per gyrum excelsi, cremas vastæ et imminens oppido, planities copiosa victum quærentibus fructum laboris non negat. Et cum loci ipsius situm

deolvitur. Porro in capite lacus Tigurini Walafridus hic ponit Tuconiam, vulgo *Tuggen*. Confer Vitam S. Columbani auctore Jona, a num. 49. Notat Goldastus Tuconiam hodie Tuggium, vernacule *Zug* ideo appellatam quod veteres Alamanni *to T* mutare amarent in *Z*: unde Turicinum *Zurich*, Tabernæ *Zabern*, Duræaque *Zurzach*, et id genus similia.

per multa laudasset, indicavit nomen ejus Brigantium.

CAPUT VI.

Ut eundem locum adierint, et quid in conventu populi beatus Gallus fecerit: qualiter oratorium restauraverint, et quandiu ibidem constiterint.

Illis igitur illuc ire cupientibus, paravit presbyter naviculam et imposuit remiges. Venerabilis autem abba cum comitibus Gallo et quodam diacono navem conscendens invocato nomine Domini, ad locum desideratum via recta pervenit. Egressi de navicula, oratorium in honorem sanctæ Aureliæ constructum adiorunt, quod postmodum beatus Columbanus in priscum renovavit honorem. Post orationem cum per gyrum oculis cuncta lustrassent, placuit illis qualitas et situs locorum. Deinde oratione præmissa, circa oratorium mansiuiculas sibi fecerunt. Repererunt autem in templo tres imagines æreas deauratas, parieti affixas, quas populus dimisso altaris sacri cultu adorabat, et oblati sacrificiis dicere consuevit: Isti sunt dii veteres, et antiqui hujus loci tutores, quorum solatio et nos et nostra perdurant usque in præsens. Columbanus itaque beato Gallo id injunxit officii, ut populum ab errore idololatricæ ad cultum Dei exhortatione salutari revocaret, quia ipse hanc a Domino gratiam meruit, ut non solum Latine, sed etiam barbaricæ locutionis cognitionem non parvam haberet. Cumque ejusdem templi solemnitas ageretur, venit multitudo non minima promiscui sexus et ætatis, non tantum propter festivitatis honorem, verum etiam ad videndos peregrinos quos agnoverant advenisse. Ergo dum ad horam orationis concurrerent, jussu venerandi abbatis Gallus cœpit viam veritatis ostendere populo, et ut ad Deum converterentur admonere, utque vanis abjectis adorarent Deum Patrem, creatorem omnium rerum, et unigenitum Filium ejus in quo est salus, vita et resurrectio mortuorum. Et in conspectu omnium arripiens simulacra, et lapidibus in frusta comminuens, projecit in lacum. His visis nonnulli conversi sunt ad Dominum, et constantes peccata sua, laudes Domino pro sua illuminatione dederunt. Alii propter imaginum comminationem ira et furore commoti, gravi indignationis rabie turbidi recesserunt. Beatus autem Columbanus jussit aquam afferri, et benedicens illam aspersit ea templum, et dum circumirent psallentes, dedicavit ecclesiam. Deinde invocato nomine Domini, unxit altare, et beate Aureliæ reliquias in eo collocavit, vestitoque altari, missas legitime compleverunt. Omnibus itaque rite peractis, reversus est populus in sua cum gaudio magno. Post hæc permansit ibi beatus Columbanus cum commilitonibus suis tribus annis: et ædificata inibi cellula, alii hortum laboraverunt, alii arbores pomiferas excoluerunt: beatus vero Gallus texebat retia, et, misericordia Dei cooperante, tantam piscium copiam cepit, ut nunquam fratribus defuis-

* Nimirum incompletis: nam anno 612 cum Columbanus vidisset devictum a Theodorico Theodeber-

sent. Quin etiam adventantes peregrinos hujusmodi jovit solatio, et de eodem labore assiduas populo benedictiones exhibuit.

CAPUT VII.

Quas dæmonum voces Gallus audierit, et quomodo idem error abcesserit.

At dum quodam tempore retia sua mitteret in pelagus in silentio noctis, audivit dæmonem magno vocis strepitu de vertice montis proximi vocantem quemdam alterum nominatim quasi in pelago commorantem. Cumque et is qui vocabatur præsto se esse quasi de lacu responderet: Consurge, inquit ille, in adjutorium mihi, ut peregrinos istos ejiciamus de his sedibus: quia ipsi de longe venientes, me de templo meo expulerunt, simulacra mea contriverunt, et populum qui me sequebatur, post se averterunt. Commoveat te injuria quam patior, et hostes communes unitis viribus a nostris terminis arceamus. Et ipse respondit: Heu! quod de tuis calamitatibus narras, ex meo contemptu percipio. Nam unus ex illis me in pelago premit, et mea devastat, cujus nec retia unquam corrumpere possim, nec ipsum decipere, quia invocatio divini nominis de ore ejus nunquam recedit: quia munitus continua vigilantia insidias nostras contemnit. Quapropter tam cautos bellatores fidei nostræ non superabunt versutiæ. Illis auditis, vir Dei munivit se undique signo sanctæ crucis, et dixit illis: In nomine Domini nostri Jesu Christi, adjuro vos ut recedatis de loco isto, et neminem hic ledere præsumatis. Deinde cum ad littus festinanter redisset, abbati suo quæ audierat nuntiavit. Ille hæc auditu percipiens, ecclesiam petiit, et signo pulsato, fratres convenire fecit. Prius autem quam initium psallendi fecissent, audite sunt diræ voces dæmoniorum per montium summitates, et quasi discedentium ejulatus cum terrore confusus. Hæc audientes servi Dei, prostraverunt se in orationem, Domini postulantes protectionem, illique laudes et gratias persolventes, quia eos liberare dignatus est de terroribus malignorum.

CAPUT VIII.

Machinatio et malitia incolarum adversus sanctos viros, et post præceptum ducti consilium discedendi.

Interea nonnulli civium propter idolorum suorum abolitionem, prædicationis eorum monita contemnentes, cœperunt contra eos odia concitare, insidias machinari. Qua etiam intentione locorum ipsorum due m, nomine Gunzonem, adierunt, et apud eum accusaverunt sanctos, dicentes venationem publicam in eisdem locis propter illorum infestationem peregrinorum esse turbatam. Quo auditu dux furore succensus, missis nuntiis famulos Dei de loco eodem discedere jussit. Sed neque hoc sufficit satellitibus dæmonum: quin etiam vaccam eorum furto abstrahentes, in invia ducunt silvarum. Quos cum duo de fratribus e vestigio insequuntur, consurgentes latum, relicta Italia atque Germania Italiam ingreditur, inquit Jonas in ejus Vita, num 56.

trunculi interficiunt eos, et auferentes spolia eorum, A
discedunt. Mirati autem fratres cur tandiu differant
redire, mittant alios qui eos requirant. Illi vestigia
eorum secuti, occisos eos inveniunt, et cadavera
ipsorum suis humeris imponentes, ad cellam repor-
tant. Inter hos angustiarum et tristitiæ fluctus, nun-
tius ducis adveniens, de illo eos loco commeari præ-
cepit, nec immerito, quia non est societas luci ad
tenebras. Egit autem hoc arte sua diabolus ut popu-
lum quem in præsentia lucis amittere cœpit, disce-
dente sanctitatis fulgore, tenebris occuparet anti-
quis. Sancti igitur viri, moleste ferentes quod sede
pellerentur amabili, consilio communi Italiam petere
decreverunt; et dum nimio tenerentur dolore, sanc-
tus Pater Columbanus his verbis cœpit eos conso-
lari: Invenimus quidem, fratres, his in partibus B
auream concham, sed venenatis serpentibus plenam.
Cedat tamen tristitiæ languor exitialis, quia certa
est fiducia de auxilio protectoris. Deus enim cui ser-
vimus angelum suum mittet nobiscum, qui nos per-
ducat ad Agilolphum Langobardorum regem, ubi
ejus clementia præparante humanos affectus et pace
plenum habitationis locum inveniemus.

CAPUT IX.

*Qualiter discedentibus cæteris Gallus ob infirmitatem
remanserit, quaque sedulitate a Willimaro presby-
tero receptus sit.*

Post hæc igitur, cum proficiscendi tempus insta-
ret, beatum Gallum repentina febris iavasit. Unde
abbatis sui pedibus advolutus, indicavit se infirmi-
tate vehementi laborare, et ideo iter propositum non
posse perficere. Ille vero existimans eum pro labori-
bus ibidem consummandis amore loci detentum, viæ
longioris detrectare laborem, dicit ei: Scio, frater,
jam tibi onerosum esse tantis pro me laboribus fati-
gari: tamen hoc discessurus denuntio, ne me vivente
in corpore, missam celebrare præsumas. Et cum ei
licentiam per se conversandi dedisset, viam ingres-
sus est abundi. Post discessus magistri et sociorum,
Gallus retia sua et sagenam navi imponens, ad Wil-
limarum presbyterum venit, et cum obtulisset ei
retia, inter lacrymas et suspiria, retexuit omnia quæ
gesta fuerant circa fratres suos. Deinde infirmitatis
sux causas aperiens, rogavit eum ut sui curam di-
guaretur habere. Qui suscipiens eum cum omni
charitatis obsequio, domum vicinam ecclesiæ ejus
necessitati concessit, et duobus clericis suis Magno-
aldo et Theodoro hanc sollicitudinem commendavit,
ut cum omni diligentia ejus recuperationi servirent.
Exactis aliquot diebus, Domino, qui medicus est
verus, medelam impertiente, cœpit sumere cibos, et
per incrementa temporum confortatus, perfectam
indeptus est sanitatem. O infirmitatem omni hu-
mano robore fortiolem! o febrem omni laude co-
lendam! o languorem sanitati et gaudiis adscriben-
dum! Exemplo enim Domini pro nobis Gallus do-
luit, ut animarum mortuos predicatione sacra depel-
leret: ire cum magistro non potuit, ut nobis viam
veritatis ostenderet. Vere patiens et misericors Do-

minus: in prædicatoribus suis jam pridem contem-
ptus, dum conversionem peccatorum sustinet, do-
ctorem ne errantes deserat retinet.

CAPUT X.

*Insinuatio Hiltiboldi diaconi de loco solitariæ habi-
tationis, quam vir Domini desiderabat.*

Diaconus itaque sæpedicti presbyteri, nomine
Hiltiboldus, omnes eremi semitas notas habebat et
secessus; solebat enim piscium et accipitrum causa
capiendorum sæpius solitudinem pervagari, et secreta
locorum usu quotidiano perdiscere. Huic cum vir
sanctus familiaritatis suæ gratiam præstitisset, quæ-
sivit ab eo an invenisset unquam in solitudine lo-
cum aquis abundantem puris et salubribus, planitie
stratum, et humanis cultibus opportunum. Deside-
rio, inquit, animi ferventis exæstuo, cupiens in
solitudine ducere dies huic vitæ concessos, juxta
quod Psalmista pronuntiat dicens: *Ecce elongavi
fugiens et mansi in solitudine. Expectabam eum
qui salvum me faceret, et reliqua (Psal. LIV).* Diaconus
respondit: Hæc, o Pater, solitudo aquis est in-
fusa frequentibus, asperitate terribilis, montibus
plena præcelsis, angustis vallibus flexuosa, bestiis
possessa sævissimis. Nam præter cervos et innocuo-
rum greges animalium, ursos gignit plurimos, apros
innumerabiles, lupos numerum excedentes, rabie
singulares. Timeo igitur ne si te illuc induxero, ab
hujusmodi hostibus devoreris. Ad hæc vir sanctus:
Apostoli, inquit, sententia est: *Si Deus pro nobis,
C quis contra nos (Rom. viii)? Et, Scimus quoniam di-
ligentibus Deum omnia cooperantur in bonum (Ibid.).*
Qui Daniele liberavit de lacu leonum, potest et
me eipere de manu bestiarum. Cui diaconus hæc
respondit: Mitte in peram tuam cibaria et rete par-
vissimum, cras enim introducam te in eremum; et
si inveneris locum tibi acceptabilem, age gratias
Deo, et præcepti Dominici comple rigorem. Deus
autem qui eduxit te de regione longinqua, ipse si-
cut Tobix famulo suo comitem cœlitus dedit, ita an-
gelum suum mittet nobiscum, et ostendet nobis lo-
cum desiderii salutaribus aptum. Igitur vir beatus
die eodem jejunos permansit, et usque ad alterius
diei diluculum in orationibus pernoctavit. Dignum
quippe erat ut quod divino inchoabat amore, instan-
tissima prece Domino commendaret.

CAPUT XI.

*Quomodo cum diacono desertum penetrans, optatum
repperit locum sibi quæ prælegerit, et de obedientia
ursi.*

Dum autem lucifer suo processu noctis latibula
detexisset, et sol inferiora dimittens, cursu consueto
superiores orbis plagas inviseret, igneumque jubar
ab orientis axe mortalibus demonstraret, athleta
Dei ea quæ ductor suus dixerat secum assumens,
cum orationis benedictione, illo præeunte, viam ag-
gressus est. Cunque per totum diem iter agerent,
circa horam nonam dixit diaconus: Pater, hora re-
fectionis jam instat: sumamus paululum panis et

aquæ, quia ita confortati, viæ quod restat melius consummare poterimus. Homo Dei respondit : Tu juxta necessitatem corporis refectionem percipe, filii; ego non gustabo quidquam antequam Dominus mihi locum desideratæ mansionis ostendat. Et ille : Sicut, inquit, socii sumus passionis, sic erimus et consolationis. His dictis, cœperunt iter agere festinato, quia dies jam declinabat, et solaris fervor appropinquabat occasui. Venerunt autem ad quemdam fluviolum qui Stemaha [*al.*, Stemiha, Staina] nominatur : ambulantesque per decursum ipsius, dum venissent ad rupem de qua idem cum impetu descendens gurgitem facit spatiosum, ibi viderunt plurimos pisces, et imponentes retia sua, ceperunt eos. Igne deinde succenso diaconus pisces assavit, et panem posuit super peram. Beatus autem Gallus dum orandi gratia modicum ab illo divulsus esset, inter condensa veprium fruteta ambulans, et pede hærens, ad terram corruit. Quod diaconus videns, accurrit ut sublevaret prostratum. Sed vir Dei, præsciens futurorum : Sine me, ait, hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo, quoniam elegi eam. Et cum post orationem surrexisset, sumens virgam colurneam ^a fecit crucem, et fixit in terram. Habebat autem pendentem collo capsellam, in qua continebantur reliquæ beatæ Dei genitricis Mariæ et sanctorum martyrum Mauricii et Desiderii. Quam cum in ipsa cruce suspendisset, vocavit diaconum, et postraverunt se pariter in oratione. Tum vir venerabilis hujusmodi preces emisit : Domine Jesu Christe, qui pro salute humani generis de Virgine ^C nasci et mortem subire dignatus es, ne despicias desiderium meum pro peccatis meis; sed in honore sanctæ genitricis tuæ et martyrum confessorumque tuorum præpara in hoc loco habitationem tuis aptam servititi. Finita oratione, sole occumbente finitus est dies, et ipsi tandem cum gratiarum actione cibum sumpserunt, rursumque Deo gratias exhibentes, straverunt se in terra, ut aliquantulum requiescerent. Sed vir sanctus cum comitem suum alto teneri somno putaret, surgens prostravit se in figuram crucis ante capsellam, et preces Domino devotas effudit. Interea descendens ursus de monte micas effudit. Interea descendens ursus de monte micas et fragmenta quæ convivantibus deciderant, caute legebat. Hoc factum ut vidit homo Dei, dixit ad feram : Præcipio tibi, bestia, in nomine Domini, tolle lignum et mitte in ignem. Ad cuius præceptum bellua conversa, validissimum lignum attulit, et igni iniecit. At vir benignissimus ad peram accedens, de parvo cellario panem integrum famulanti porrexit, et accipienti ita præcepit : In nomine Domini mei Jesu Christi ab hac valle discede, et hoc pacto montes et colles circumpositos habeto communes, ut nullum hic hominem, nil de pecoribus lædas. Dum hæc agerentur, diaconus dormire se simulans, quod vir Deo charus gessit cum bestia considerabat : et surgens

prostravit se ad pedes ejus, et dixit : Nunc scio vere Dominum esse tecum, quoniam et bestię eremi obediunt tibi. Ille autem dixit ei : Cave ne omnino hoc alicui dixeris, donec videas gloriam Dei.

CAPUT XII.

Ut dæmonum phantasmata, in specie mulierum ostensa, eodem loco sanctus Pater depulerit.

Nocte igitur exacta, cum lux aurea silvarum illustraret opaca, diaconus ait : Pater mi, quid facturi sumus hodie? At ille respondit. Obsecro te, filii, ne moleste feras quod dico. Quia Dominus nos fecit quod quæsimus invenire, hunc etiam diem in hoc loco ducamus. Tolle rete, et ad gurgitem vade : ego quoque post te quantocius ibo. Forsan Dominus solitam nobis largitatem ostendet, ut regredientes ad castrum, offeramus patri nostro presbytero de hoc loco benedictionem, quam Dominus nos invenire donavit. Diaconus respondit : Gratum habeo quod præcipis, Pater : et surgens cito cum invocazione nominis Domini, assumpto retiaculo perrexit ad fluviolum. Cumque illud in gurgitem mittere voluisset, diu dæmones in effigie mulierum steterunt in litore ita nudati, quasi balneum intrare voluissent. Et cum turpitudinem sui corporis illi objicerent, tollentes lapides, jactaverunt contra eum, et dixerunt : Tu induxisti virum istum in hanc cremum, virum iniquum et invidia plenum, qui suis maleficiis semper nos vincere consuevit. Ille autem reversus ad virum Dei indicavit illi quæ viderat et audierat. Electus Dei bellator pariter cum diacono prostravit se, et hujusmodi verbis Dominum deprecatus est : Deus omnipotens, ineffabilis bonitas, incæstimabilis majestas, secundum misericordiam tuam, non secundum merita mea, auditu placido has suscipe preces, et jube hos dæmones hunc locum deserere, ut sit sanctificatus in honore nominis tui. Surgentes ab oratione, venerunt ad gurgitem, et continuo dæmones in fugam conversi, ierunt per decursum fluvioli contra proximum montem. Sanctus vero Gallus dixit illis : Præcipio vobis, phantasmata, per immensæ potentiam Trinitatis, ut hunc locum deserentes, in montes desertos eatis, et huc revertendi ulterius non habeatis fiduciam. Deinde mittentes in gurgitem rete, ceperunt pisces quantos volebant; et dum pisces de maculis lini absolvunt, audiunt in summitate montis voces quasi duarum mulierum defunctos plangentium, et dicebant ad invicem : Heu! quid faciemus, aut quo pergemus? Peregrinus hic inter homines nos habitare non sinit, in eremo quoque manere non patitur. Non solum autem tunc hæc voces auditæ sunt, verum etiam postmodum tribus vicibus, dum ipse diaconus saltum ad accipitres capiendos intravisset, audivit dæmonia de quodam monte qui *Himilimberg* ^b dicitur, clamantia et utrum adhuc Gallus esset in eremo, sciscitantia; vel si jam discessisset.

^a Id est virgam ex corno factam, seu ex frutice qui cornus seu coryllus, vulgo *cornouiller* dicitur.

^b *Himilimberg*, monachis interdum *Mons-Cœli*, olim

Monkelen, nunc *Menkelen* dictus, ut Goldastus notavit.

CAPUT XIII.

Loci ipsius electio et serpentium discussio.

Igitur post discussum dæmonum, dum fideles illi eremi dilectores vallem lustrarent, videntes inter duos fluviolos multa desiderabilia, silvam speciosam, montes per gyrum, planitiem in medio, probaverunt locum ad ædificandum cellulam optimum esse. Et recordatus vir sanctus sententiæ quam Jacob, post visionem scalæ et angelorum ascendentium et descendentium per eam protulit, dicens: *Vere Dominus est in loco isto* (Gen. xxviii). Erat autem usque ad illud tempus in eadem valle plurima serpentium multitudo. Porro ex illa die tam pleniter abscesserunt, ut postea ibi non comparerent. Congruit hoc miraculum cum prioribus. Nam diabolo inde expulso, dignum erat ut animal per quod hominem deceperat, habitationi cederet sanctitatis.

CAPUT XIV.

Qualiter locum eundem jejunio dedicaverit, et ad castrum regressus mortem episcopi cognoverit.

Dumque reversi fuissent ad locum primæ stationis, ubi pridem vir Dei cruciculam defixerat, diaconus dixit ad eum: Sumentes peram et rete, regrediamur ad castrum. Et ille: Tu, inquit, fili, ut placet, ad propria revertere: ego vero his in locis aliquantisper moratus, post triduum Domino duce te subsequar. Diaconus dixit: Nequaquam te absente remeabo ad Patrem nostrum, ne forte dicas te propter spolia a me interemptum; vel si homicidium negare voluero, hæc mihi objiciat: Cur illum dimisisti in solitudine? cito reversus educ eum ad me. Et erunt mihi duo pariter, et labor duplicatus, et manifesta confusio. Ad hæc vir sanctus respondit: Vade, fili, ego post vestigia tua quantocius properabo. Quo abeunte, athleta Dei toto triduo ab omni victus adjumento corporei jejunos permansit, ut videlicet locum quem spirituali militiæ providebat, parcimoniæ consecraret initiis. Quarto itaque die eremo digrediens, domum revisit presbyteri, et inter amicæ salutationis officia, gratias Deo pro omnibus bonis quæ ei ostendit cum debita laude persolvit. Presbyter autem, suscipiens illum cum gaudio, jussit mensam apponi; et cum consedisset benedictentes Deum, cum gratiarum actione cibum sumpserunt, et inter grandendum diaconus dicit presbytero: Si ursus adesset, fortassis Gallus porrexisset illi benedictionem. Interrogantique unde hujusmodi verba proferret, narravit omnia quæ gesta erant in eremo.

* Iburningæ, villa regia, seu castrum in dextro latere lacus Potamici, tum Alamanniæ ac Sueviæ ducum sedes, nunc libera imperii Romani urbs *Oberlingen* dicta, ut Goldastus observavit.

† Hæc narratio, si vera est (eam enim moderni auctores nonnulli in fabulas rejiciunt), convenire non potest Sigiberto Theodorici filio, qui, teste Fredegario in Chron. cap. 42, post Tulbiacensem pugnam una cum Corbo fratre jussu Clotarî regis extinctus est vix duodeennis; sed vel Sigiberto Dago-

A Ex illo die et deinceps habuerunt eum sicut prophetam et virum sanctum, quotidie meritorum ejus magnitudinem per vitæ illius asperitatem et virtutum studia metientes. Interea illis commanentibus, nuntius venit ad presbyterum, indicans Constantiensem episcopum, Gaudentium nomine, de hac vita migrasse. Hoc audito, unanimo fervore pro rege defuncti pastoris precibus et lacrymis institerunt.

CAPUT XV.

Quomodo ad ducem cum presbytero sit evocatus, et illuc ire nolens Rætiam commeari, et a Joanne diacono susceptus sit.

Septima post hæc die Gunzonis ducis epistola venit ad presbyterum, præcipiens illi ut die duodecimo ad Iburningas^a villam veniret, et virum Dei secum adduceret. Nam filiam ejus, nomine Fridiburgam, quæ illi erat unica, singulari pulchritudine fulgens, spiritus invasit malignus: a quo dum diversis torqueretur molestiis, pene continuam toleravit inediam, et sæpius terræ prostrata, inter spumas horribiles miserabili volutabatur insaniam, adeo ut vix quatuor virorum teneri posset instantiam. Post triginta autem dierum circulum ex quo ei hoc accidit, cepit ille habitator malignus per eam diras emittere voces. Hanc ob causam pater ejus nuntios misit ad regem Sigibertum^b, Theodorici filium, qui eam habuit desponsatam, ut ei nuntiarent quidquid circa puellam agebatur. Rex vero cum omni festinatione misit duos pontifices, de quorum meritis potissimum præsumebat, cum donis regiis ad puellam, ut eam medicamine orationum a furoris vesani languore sanarent. Igitur Willimarus presbyter, volens tempore per epistolam definito ad ducem venire, dixit beatissimo Gallo: Scis ducis mandatum: eamus ad illum. Et ille: Tuum est, inquit, hoc iter, non meum. Tu ergo proficiscere. Quid mihi cum principibus sæculi? Nam in eremum unde exivi revertar. Noli, ait, ita agere, sed perge mecum, ne forte dux, qui in vexatione filix nimium contristatur, ira commotus mittat satellites teque vinctum illuc faciat perducî. Vir Deo plenus respondit: Vadam prius ad cellulam meam, ut provideam utilitatem et necessaria fratrum qui ibi sunt Domino servituri. Hoc idcirco dixit ne ad principem iret. Et consurgens, ad electæ pridem habitationis locum miles Domini tendebat egregius. Sequenti die fratribus qui secum erant interdixit ne quis eorum cuiquam quo pergeret, indicaret. Sed et si curiosius interrogati fuissent a quoquam, jussit ut eum per epistolam magistri sui ad Italiam dicerent invitatum. His dictis sumens secum duos de disci-

berti filio (quemadmodum vetusta abbatie S. Martini Metensis instrumenta docent apud Meurissum Madaurensis episcopum in Hist. Metens. episc., in Pappolo), vel certe tribuenda est Sigiberto seu Sigbercho orientalium Anglorum regi, homini bono ac religioso, qui dudum in Gallia dum inimicitias Redwaldi fugiens exsularet, lavacrum baptismi percepit regnante Dagoberto, ut Beda in lib. iii Hist., cap. 18, auctor est.

pulis suis, per solitudinem Rætiam Curiensem^a com-
meavit. Cumque proximum montem transcende-
rent, venerunt in eremum quæ Sennia nominatur:
indeque ad proximum vicum qui dicitur Quaradaves
digressi, reppererunt ibi Joannem diaconem, virum
justum et Deum timentem: isque recepit eos hospiti-
tio, et omni fovit humanitatis obsequio. Finxerunt
enim se de longe tunc venisse, et apud eum manserunt
septem diebus.

CAPUT XVI.

*Qualiter misso post virum Dei presbytero episcopi a
rege directi filiam ducis liberare non valentes ad
regem cum confusione redierint, confesso dæmone
beati Galli virtutem.*

Porro cum sæpe dictus presbyter, hospes sancto-
rum, audisset virum Dei de cellula discessisse, navem
conscendens, ad ducem transfretavit, et quæ circa
hominem Dei facta fuerant, indicavit. Dux vero ut
cito reverteretur, illi imperavit, et missis post virum
Dei legatis, eum advenire devote rogaret. Et adji-
ciens: Si enim, inquit, per ejus orationem filiam
meam Dominus a dæmonio liberaverit, dabo illi ponti-
ficatum Constantiensis Ecclesiæ, et insuper eum
copiosis præmiorum muneribus honorabo. Ille pro-
mittens se ut jubebatur acturum sicubi eum qui de-
siderabatur invenire potuisset, ratem petens ad pro-
pria remeavit. Interea pontifices a rege transmissi
venerunt, et invenerunt ipsam quidem puellam ni-
mio laborantem furore, parentes autem ejus omnem-
que familiam et propinquos flentes super eam, et
miserabili mœnore depressos. Tota enim domus una
clade contabuit. Puella vexabatur insania, cæteri
torquebantur tristitia. Postquam ergo ingressi ponti-
fices munera a rege directa præsentarunt, preces in
spectu puellæ fuderunt ad Dominum. Illa vero
tenentium manibus se excutiens, vi eorum gladium
abstulit, volens episcopos interficere: et cum id non
posset efficere, spiritus immundus uni eorum dixit:
Si volueras me, sicut regi promisisti, de hoc vasculo
propulsare, cur filiam tuam, quam nonna illa de te
concepit et genuit, non fecisti tecum venire? Deinde
ad alterum: Et tu, inquit, cum tribus feminis forni-
cationem commisisti. Vestro quidem imperio, quod
nullo sanctitatis merito roboratur, nunquam egre-
diar. Est vero quidam vir magnæ apud omnipoten-
tem Deum virtutis, nomine Gallus, qui me de Tuc-
conia, ubi diu optata quiete potitus sum potenter
ejecit, domosque meas audenter destruxit: postmo-
dum inveniens me apud Brigantium commorantem,
eadem virtute exheredavit. Porro quia dux iste
eum de eodem expulit loco, in ultionem ejus injuriæ
puellam istam arripui: de qua possessione, nisi ipse
advenerit, nullatenus amovebor. Unus deinde ponti-
ficum dedit furenti alapam, dicens: Obmutesce,
Satana, desertor veritatis, falsitatis amator et auctor.
Putavit enim eum de gallinæo dicere gallo. Et dum
spiritus nequam pluribus eos verborum injuriis affe-

^a Rætiam primam appellant, Italiæ conterminam, eus Rætiæ caput est Curia oppidum, *Chur*. Rætiam

cisset, manserunt ibi tribus tantum diebus; ac
deinde ad sua reversi, nuntiaverunt omnia quæ
gesta fuerant regi.

CAPUT XVII.

Ut vir Dei per presbyterum ad ducem venerit.

Presbyter vero cum, secundum jussionem ducis,
virum Dei fuisset e vestigio prosecutus, reperit eum
in spelunca animam suam lectionis consolatione
pascentem; et accedens salutavit humiliter, et dixit
ad eum: Ne timeas, serve Dei, ad ducem venire.
Sub testificatione enim jurisjurandi promisit se nul-
lam tibi irrogaturum injuriam. Sed et eum posueris
manum tuam super caput puellæ, et ab ea per ora-
tiones tuas spiritus immundus abscesserit, in sede
Constantiensi pontificatus te sublimabit honore. Dum
de hujuscemodi colloquium rebus haberent, super-
veniens Joannes diaconus, secundum consuetudinem
obtulit ei panes azymos et lagunculam vini, oleum
et butyrum, et mel in vasculis cum piscibus assis.
Vir Dei cum eum venire cognovisset, gratias egit
Deo, gaudio plenus, discubueruntque tres convivæ
fidissimi, et cum gratiarum actione dona Doniæ
preceperunt. Inter hæc vir sanctus presbyter: Dux,
ait, nobiscum noctem instantem, et crastina die
tecum, Domino volente, proficiscar. Cumque huic
consensum persuasioni præbuisset, ad virum Dei
diaconus dixit: Mane primo diluculo huc veniam,
et adducam inulum meum stratum, ut simul ire pos-
sis. Ego vero cultor ero speluncæ, et eam cura di-
ligenti custodiam. Sanctus Gallus respondit: Bene
dixisti, fili, et ego quidem via qua venerunt per ere-
mum regrediar ad cellulam meam, et visitabo fra-
tres: postmodum vero, quam christissime potuero, ad
castrum properabo. Presbyter ergo adjuratione va-
lida constrinxit eum, ut nequaquam faeret contraria
dictis. Et abscesserunt pariter. Joannes quoque ac-
cepta benedictione rediit in domum suam. Cumque
vir beatus recto itinere pervenisset ad cellulam,
requievit ibi nocte illa cum fratribus. Mane autem
sequenti, sumptis secum duobus fratribus, perrexit
ad castrum, reperitque inibi cum presbytero ducis
missum qui eos cum omni festinatione ire deposce-
ret; qui etiam indicavit puellam continuato jam tri-
duo sine alimonia perdurare. At illi navicula con-
scensa, totis nisibus ire festinantes, ligno natatili
profundi terga sulcante, nocte proxima pervenerunt
ad ducem.

CAPUT XVIII.

*Qualiter oratione et verbo filiam ducis a dæmone
liberaverit.*

Dumque devictis profundæ noctis tenebris sol
terris cum jucunditate serenam restitueret diem,
jussit eos dux venire in cubiculum, in quo arreptitia
servabatur. Jacebat autem tunc in sinu matris suæ,
oculis clausis, ore hianti. Membra quoque ejus ita
erant disjecta, ut quasi mortua videretur. Fetor
autem secundam vocant quæ a Cutia usque ad Da-
nubium porrigitur.

vero tam gravis oris prorupit ex adyto, ut sulphure locus ipse aspersus putaretur. Pater itaque cum domesticis suis intravit, ut videret quid vir Dei esset acturus. Ille, de Domini largitate certissimus, humiliter se prosternens, has preces Domino cum lacrymis fudit: Domine Jesu Christe, qui pro salute humani generis carnem sumere et per Virginem nasci dignatus es; qui ventis et mari imperasti, diabolum etiam, calliditatis suae fraudibus insistentem, retro ire jussisti, quique passione tua mundum redimere et libertati restituere dignatus es: jube hunc immundissimum spiritum de puella hac pro tui gloria nominis exire, ut plasma tuum superbus invasor deserat, et tibi creatori suo creatura tua gaudens deserviat. Et cum surrexisset ab oratione, apprehensa dextera ejus, allevavit eam (spiritus enim malignus conturbaverat eam), et imposita manu super caput ejus, dixit: Impero tibi in nomine Domini nostri Jesu Christi, spiritus immunde, ut ex eas et recedas ab hoc plasmate Dei. Et cum hæc dixisset, aperiens illa oculos respexit in eum, et spiritus malignus his verbis eum allocutus est: Tunc es, ait, Gallus, qui de habitationibus me expulisti prioribus? Ego plane ob ultionem injuriæ quam dux iste tibi et sociis tuis irrogavit, filiam ipsius invasi, et sic ejicis me? Si hinc exiero, quo vadam? Illuc, ait, ubi tibi paratur in abyssu supplicium sempiternum a Domino. Et statim, videntibus qui aderant, exivit de ore puellæ quasi avis nigerima et horrore terribilis. Hora eadem sana surrexit, et a viro Dei gaudens gaudenti reddita est matri.

CAPUT XIX.

Qua ratione oblatum episcopatus honorem respuerit, et quomodo pauperibus dona ducis distribuerit, discipulum ad elemosynam hortatus sit.

His ita patrat, dux jussit ei offerri dona quæ rex puellæ transmiserat, et insuper ut apicem pontificatus gradus dignaretur assumere postulavit. Ad quod vir beatus ita respondit: Vivente domino et patre meo Columbano, interdictum altaris officium non usurpabo, nisi ab illo permissus. Quare hujus regiminis pondus quod offers subire non possum. Quod si hoc indubitanter fieri cupis, sustine interim donec mittam epistolam ad abbatem meum, ad insinuandam illi voluntatem tuam: et si ejus permissum cognovero, tunc demum oblatum curæ pastoralis onus suscipiam. Et dux ad illum: Bene, inquit, dixisti, fiat secundum verbum tuum. Et dimisit eum cum pace. Ille, sumptis quæ donata fuerant, remigando pelagus superavit; dux autem, sanctitatis ejus tam manifesto compunctus indicio, jussit Arbonensi præfecto ut cum omni plebis officio iret ad locum Cellæ (Cell), et quæcunque necessitas poposcisset ædificia, juxta viri Dei dispositionem construeret. Venerabilis ergo Pater post celeuma celebratum cum Arbonense castrum intraret, fecit convenire omnes pauperes et egenos, et dona quæ detulerat illis distribuit. Hæc videns quidam

discipulus ejus nomine Magnoaldus dixit ad eum: Pater, habeo vas argenteum pretiosum, cælaturis insigne. Si vis reservabo illud, ut sacri vasa ministerii ex eo faciamus. Ille respondit: Fili, memor sententiæ beati Petri apostoli, quam paralytico speranti peccatum protulit: *Argentum, in quiens, et aurum non est mihi* (Act. iii); ne contrarius exemplo inveniariis salubri, vas quod possides pauperibus conferre curato. Nam præceptor meus beatissimus Columbanus in vasis æneis Domino solet sacrificium offerre salutis, quia fertur et Salvator noster clavis æneis cruci confixus. Illis omnibus expletis, reversus est ad dilectæ solitudinis aulam.

CAPUT XX.

Quo charitatis fervore Joannem diaconum litteris evocatum instituerit.

Deinde misit epistolam ad Joannem diaconem, rogans eum ad se venire. Qui cum dilecti magistri litteras accepisset, tulit quod pro benedictione offerre poterat, et venit ad eum: et oblatiis eulogiis salutavit patrem, et salutatione paterna est honoratus. Cui interroganti virum sanctum de prosperitate itineris ejus, ille respondit: Divina nos præveniente misericordia et subsequente, cuncta prospere provenerunt. Nam cum summa gratulatione suscepit nos princeps, et eripuit Deus filiam ejus a dæmonio, et ipse dedit nobis dona non modica, et insuper obtulit mihi episcopatus honorem: ego vero non consensi suscipere ante præceptum albatris mei. Ergo, fili, acquiesce consiliis meis; esto mecum, et lege divinæ libros scientiæ, et docebo te, cooperante gratia Dei, intelligentiam Scripturarum. Cecidit autem diaconus ad pedes ejus gratias agens, fecitque redire in sua pueros qui secum venerunt; ipse vero remansit apud virum venerabilem, et ille cœpit eum introducere in cellaria Scripturarum, ostendens ei Novi et Veteris occulta Testamenti. Superna itaque illustratus clementia, tanti magisterii profecit instantia, adeo ut in omni Scripturæ divinæ latitudine nobiliter eruditus laboris paterni fructus ostenderit.

CAPUT XXI.

Quibus verbis ducis filia vitam beati Galli et virtutes enarrans, Sigiberti regis illi gratiam et solatium impetraverit.

Sigibertus igitur rex cum audisset puellæ redditam sanitatem, mandavit patri ejus ut eam suis conspectibus exhiberet. Qui sumens dona ingentia, et puerorum multitudinem ac puellarum, cum magno suorum comitatu duxit eam usque ad Rhe-num; indeque per comites ad regem transmisit. A quo dum gratanter suscepta fuisset, et interrogata quomodo suæ remedium consecuta esset infirmitatis, cum per pontifices ad hoc missos sanitati non posset restitui, hanc reddidit rationem: Domine mi, inquit, est vir quidam in provincia quam huc ducta reliqui, cujusdam incola solitudinis de gente Scotorum, nomine Gallus, tantæ apud Deum virtutis et meriti, ut adversus dæmones singu-

lari quadam utatur potentia. Nam cum ego ancilla tua gravi vexatoris instantia periculosum vitæ nutantis finem pene subirem, rogante patre meo idem vir Dei supervenit, et signo vexilli salutaris municiens, imperiosa voce jussit exire tyrannum. Et videntibus cunctis qui aderant, exivit de meo ore quasi corvus colore piceus, horrore tartareus: cumque sacrificii cœlestis me pabulo confirmaret, pristina restituta sum sanitati. His ita relatis, puella precipdens ad pedes regis: Obsecro, ait, domine, ut virum ipsum tuæ gratiæ foveas lenitate, et pro me dignas illi gratiarum actiones rependere non grave- ris. Interrogavit autem eam in qua eremo vir mansitaret eximius. Et illa respondit: In saltu qui Arbonensi territorio adjacet, et est publici possessio juris; situs autem inter Alpes Rætiarum et Brigantini marginem lacus. Rex igitur ut audivit in publicis eum commorari possessionibus, jussit fieri conscriptionem firmitatis, et vir sanctus locum quem incolebat, per auctoritatem regiam obtinere. Aurique libras duas et argenti pondo totidem eam epistola concessionis jam dictæ per suos nuntios viro Dei destinavit, se sacris ejus orationibus commendans attentius: Gunzoni autem duci præcipiens ut si solitudinis incola esse vellet, solatorum ei copiam ad ædificandam cellam subministraret.

CAPUT XXII.

Quo consilio eadem puella thalamos regis evadens divinae se subdiderit servituti.

Non multis in medio revolutis diebus, volens rex idem puellam suis thalamis sociare, celebri edicto sacerdotum et principum suorum senatum nuptiarum præcepit adesse solemnibus. Cumque stipatus agmine procerum introisset ubi ipsa manebat, dixit illi: Ascendamus in palatium, nam nuptiæ paratæ sunt; sacerdotes et capita populorum cum benedictionibus [id est, muneribus] congruis advenerunt. Quibus illa auditis, cecidit ad pedes ejus, dicens: Mi domine, quia præterita passio suo me pondere tahfecit, vires absorbit valetudo contraria, membrorum officia ægritudine sunt resoluta; da mihi vel septem dierum iudicias, ut aliquatenus virium detrimenta recuperem, et sic tuis possim applicari conspectibus. Quam petitionem dum rex pie susciperet, ad palatium remeavit, illa in privato commorante cubiculo. Fiebat autem utroque in loco ingens apparatus lætitiæ, admirantibus multis cur tandiu divisi, convivio distulissent connubia. Transactis interea septem diebus, circa matutinum officium puella cum duobus viris totidemque puellis ecclesiam beati Stephani protomartyris introivit; et secedens post januas templi, exiit se vestimentis regalibus, et habitum propositi sanc-tioris assumpsit, nescientibus hoc viris qui pariter

cum illa advenerant. Deposito ergo terrenæ dignitatis amictu, sanctimoniam nitorem cum quodam sui secuta contemptu, accessit ad altare, et in faciem prorsuens, Dominum studiosius adoravit; ac deinde cum se erigeret, cornu comprehendit altaris, et hujusmodi voces emisit: Beate Stephane, qui sanguine tuo testimonium Christo perhibuisti, deprecationem meam tuis meritis Domino commendato, ut tua intercessione hodie cor domini mei regis convertat secundum voluntatem meam, ne velamen quod amore Dei suscepimus, auferat de capite meo. Viri ergo qui erant cum illa hæc videntes venerunt ad regem, et nuntiaverunt ei quæ facta fuerunt. Et ille, advocans sacerdotes et quosdam principes suos, cœpit inquirere ab eis quid super hac re faciendum censerent. Cyprianus Arelatensis regi respondit: Quia, ut liquido claret, puella hæc cum a dæmonio erueretur, hoc se voto, quod perfecisse videtur, constrinxit, cavendum tibi est, ne forte si irritum feceris votum ejus, redivo dæmonium comprimat in cursu, et sint illi novissima pejora prioribus; ut vero tanti criminis reatum incurras. Rex ergo justitiæ tenax, et timore Domini plenus, huic consilio devotæ mentis pandit assensum; et ingressus ecclesiam, fecit afferri vestem nuptiis præparatam, et coronam sponsæ nitoribus imponeudam. His allatis, dum puellam ad se jussisset accedere, sponsa Dei jam Agni comitatibus hærens, avelli non potuit ab altari, quia se timebat de ecclesia protrahendam. Cumque instantius aræ cornibus inhæreret, rex eam ne timeret admonuit: Hodie, inquit, per omnia tuæ voluntatis videbis effectum. Porro illa inter spem et metum posita, caput super altare reclinans: Ecce, ait, ancilla Domini, fiat mihi secundum voluntatem ejus. Rex vero jussit sacerdotibus ut eleverent eam et ad se perducerent. Quo facto, induta est, illo jubente, veste regali, et sacro velamine coronata. Intuitus autem eam rex religiosus, dixit illi: Ecce meis te nuptiis præparatam, sponsi cœlestis Domini nostri videlicet Jesu Christi cedo complexibus. Et dexteram ejus comprehendens, posuit in altari, deinde ecclesiæ limen excedens, lacrymis absconditum patefecit amorem. Post hæc vocavit eam, et juxta se fecit in palatio residere, et donis ingentibus honoratam prætulit^b monasterio ancillarum Dei quod in honore beati Petri principis apostolorum constructum est in Metensium civitate, ubi gesta sunt universa quæ proxima narratione retulimus. In his autem omnibus perficiendis secuta est puella consilium beatissimi Galli, qui eam Domino auxiliante a dæmonio liberavit.

CAPUT XXIII.

Quantum ex viri Dei doctrina et exemplis supradictus Joannes triennio profecerit.

Per idem tempus Joannes diaconus, perseverans

^a Nullum hoc nomine episcopum sedi Arelatensis præfuisse probat Saxius in Pontif. Arelat., num. 39.

^b Monasterium puellare S. Petri ab Eleutherio Francorum duce intra muros urbis Metensis condi-

tum est, cui cœnobio B. Waldrada temporibus Theoderici et Theodeberti Gallicæ regum et Childeberti regis filiorum præfuit.

apud venerandum Patrem, prudentiam quæ in eo cœlitus abundabat, studio sitienti potavit, in absolute dumtaxat difficilium Scripturæ divinæ quæstionum, et intemeratæ fidei ratione. Operis quoque quotidiani, quod idem egregius apostolicæ districtio- nis imitator sedula accelerabat instantia, non solum dilexit scientiam, verum etiam comprehendit. Gratia enim illustratus divina, quidquid vel visu vel auditu percepit, altæ memoriæ, et, ut ita dixerim, armario cordis celer inseruit, et sub hujus magisterii disciplina cum omni mansuetudinis et humilitatis custodia triennium duxit.

CAPUT XXIV.

Quomodo beatus Gallus ab episcopali se promotione excusaverit in concilio principali.

Post hæc dux sæpe jam dictus per epistolam suam virum Dei rogavit ut ad Constantiam oppidum perveniret ad eligendum qui eidem sedi præficeretur antistitem. Advocavit autem Augustudunensem et Viridunensem episcopos cum multitudine clericorum. Nemidonæ etiam, quæ a modernis Spira vocatur, venire fecit episcopum; necnon per nuntios et epistolas suas totius Alamanniæ presbyteros, diaconos universasque clericorum copias generaliter die denominata, id est proxima Paschæ Dominica apud Constantiam convenire præcepit: ipse quoque cum principibus et comitibus suis huic intererat conventui. Cumque hæc synodus tantæ multitudinis celebraretur accessu, et trium spatio denuntiaretur futura dierum, beatissimus Gallus divino plenus consilio, assumptis Joanne et Magnoaldo diaconatus officio sublimatis perrexit ad oppidum; ingrossoque eo locum concilii, dux hujusmodi verba profudit: Deus omnipotens, cujus providentia totum corpus Ecclesiæ augmentatur et regitur, per interventionem et meritum beatæ Mariæ semper virginis, in cujus honore locus iste consecratus est, effundat hodie super nos Spiritum sanctum ad eligendum pontificem qui ad regendam plebem fidelium sit idoneus, et ad gubernandum Ecclesiam Dei pastorali sit diligentia plenus. Admonuit deinde pontifices et omnem clerum ut juxta saluberrima canonum decreta rectorem Ecclesiæ provident. Cœperunt autem omnes clerici ad invicem dicere: Gallus iste testimonium habet bonum ab omnibus qui ejus vitam noverunt. In Scripturis divinis scientiæ culmen obtinet, et in omni vitæ honestate sapientiæ luce refulget, justitiæ autem vitæ castitatem corporis sociat, mansuetudinem cum humilitate possidet; continentiæ vero salutari patientiam jungit. Largitor est eleemosynarum, orphanorum pater, in viduarum solatiis alacer. Hunc omnium sectatorem virtutum decet esse pastorem populorum. His auditis, dux dixit ad illum: Audis quid isti loquuntur et affirmant? Sanctus Pater respondit: Bene quidem dicunt: utinam verum esset quod fatentur. Cum autem ad invicem talia tractant, nesciunt in canonibus esse prohibitum ne aliqui de locis suis commigrantes aliis facile ordinentur in locis.

A Est vero mecum diaconus quidam nomine Joannes vicinorum indigena locorum, cui merito testimonium quod isti mihi dederunt potest aptari. Hunc divino credens electum judicio, vobis offero promovendum.

CAPUT XXV.

Promotio et consecratio Joannis supradicti, et cura quam postmodum sibi exhibuerunt.

Cumque hac attestazione vir sanctissimus in Joannem cunctorum concitaret amorem (neque enim aliud de illo credere poterant quam quod vir Deo charus asservit) dux diaconem venire fecit in medium. Tu es, inquires, Joannes diaconus? Et respondit: Ego plane. Unde, ait, ducis propaginem generis? Et dixit: In Rætia Curiensi mediocri natalium dignitate sum procreatus. Dux vero ad illum: Pontesne, inquit, pontificalis infulæ pondus subire? Tunc venerabilis Gallus se pro filio responsurum promisit. Et dum hæc mutuo sermonum commercio pertractarent, subtraxit se diaconus, et fugiens, latibulum quæsivit in ecclesia S. Stephani martyris, quæ est extra oppidum. Secuti sunt autem sacerdotes cum plebe, et apprehensum lacrymis perfusum felicibus, licet renitentem in præsentiam pontificum pertraxerunt et ducis; et levaverunt omnes pariter vocem, dicentes: Joannem elegit sibi Dominus pontificem hodie. Et respondit omnis populus: Amen. Episcopi itaque duxerunt eum ad altare, et solemnæ benedictionis officio ordinaverunt antistitem: consummatoque sacræ promotionis ministerio, rogaverunt eum sacrificii salutaris celebrare mysteria. Præmissis ergo ex more divinæ libationis initiis, post lectionem Evangelii rogaverunt venerabilem Gallum ut multitudini quæ aderat verbi officio sacræ instructionis pabulum ministraret. Qui assumpto Joanne episcopo, gradum ascendit, eo videlicet pacto ut ipse quidem ædificationis instrumenta colligeret, episcopus vero ad utilitatem Barbarorum bene prolata interpretando transfunderet. Cœpit ergo verbum facere de initio creaturarum, et Adæ peccatum pro quo depulsus est de paradiso commemorare. Transiens inde ad diluvium patriarcharum consequenter tempora perstrinxit et actus. Egressum quoque filiorum Israel de Ægypto, et transitum per mare Rubrum, legis libationem per Moysen, et cœlestis alimenti miracula replicavit. Regum deinde successiones et tempora prophetarum breviter attingens, adventus Dominici tempus retexuit. Baptismum etiam Salvatoris et mirabilium ejus gloriam commemorans, crucis ignominiam cum impiis insectationum generibus veraci relatione subjunxit. Hæc audientes Ecclesiæ pastores, cum populi multitudine lacrymas fuderunt uberrimas, et ad invicem dixerunt: Vere Spiritus sanctus locutus est hodie per os viri istius. Ille vero prædicationem perduxit usque ad resurrectionem Christi, et in commemoratione generalis judicii terminavit. Omnes ergo qui aderant alacris mentis exultatione repleti, benedicebant Dominum, et ad sua cum gaudio remeabant. Doctor itaque venerabilis moerens

apud Joannem episcopum septem diebus, inter multa salutiferæ consolationis verba, hæc sæpius inculcavit: Quem Deus elegit, homo non despiciet: sed erit omnium veneratione sublimis, quem divinum commendat iudicium. Deinde, accepta ab eo benedictione, reversus est ad cellulam suam. Episcopus autem jussit his qui rebus episcopii præerant ut ad virum Dei cum sibi subjectis venirent, et ejus obtemperarent jussioni. Post hæc tanto studio charitas mutua servabatur utrinque, ut spiritalis glutino clientelæ sibi semper coherentes, solo corpore viderentur divisi. Magister paterna sollicitudine, precibus et consilio salutari matetern refovebat; ille vero paterno honore et omni necessitatum subsidio didascalum sublevabat. Sicque sacra piorum societas aucto crescebat honore, et multiplicato commendabatur amore.

CAPUT XXVI.

Ut transitum beati Columbani sanctus Gallus sicut prius per visionem cognoverat, ita post discipuli legationem factam comperit.

Tempore subsequenti cœpit virtutum cultor eximius oratorium construere, mansiunculis per gyrum dispositis ad commanendum fratribus, quorum jam duodecim monastici sanctitate propositi coloratos doctrina et exemplis ad æternorum desideria concitavit. Quadam itaque die, dum post laborem matutinalis officii quiescendi gratia lectos suos reviserent, primo diluculo vir Dei vocavit Magnoaldum diaconem suum, dicens illi: Instrue sacræ oblationis ministerium, ut possim divina sine dilatione celebrare mysteria. Et ille: Num, inquit, tu Pater, missam celebrabis? Dixit ergo ad illum: Post hujus vigiliis noctis cognovi per visionem dominum et Patrem meum Columbanum de hujus vitæ angustiis hodie ad paradisi gaudia commigrasse. Pro ejus itaque requie sacrificium salutis debeo immolare. Et signo pulsato, oratorium ingressi, prostraverunt se in orationem, et cœperunt missas agere et precibus insistere pro commemoratione beati Columbani. Finito sacræ devotionis officio, venerabilis Gallus dixit ad Magnoaldum diaconem: Fili, non tibi grave videatur petitionis meæ pondus, sed arripe viam, et Italiam petito, pertransiensque usque ad monasterium quod Bobium nominatur, diligenter perquirito quid actum sit circa abbatem meum. Nota ergo diem et horam, ut si eum compereris esse defunctum, possis agnoscere utrum visio mea veritatis fulciatur effectu. Hæc ergo omnia sollicita investigatione perdiscens, regressus nuntiavis mihi. Diaconus ad pedes magistri provolutus, ignotum sibi iter esse conquestus est: sed vir beatus voce blanda eum ne timeret admonuit. Perge, inquit, et Dominus diriget gressus tuos. Hac consolatione roboratus pii doctoris alumnus præcepto paruit, et accepto benedictionis viatico, viam festinanter aggressus est. Cumque pervenisset ad monasterium ut volebat, invenit omnia ita contigisse sicut Patri suo per visionem fuerant revelata. Mansit autem ibi una nocte,

A et accepit a fratribus epistolam ad beatum Gallum, continentem venerandi transitum Columbani. Qui et baculum ipsius, quem vulgo cambottam [*al.* cambuttam, *id est*, baculum pastorem] vocant, per manum diaconi transmiserunt, dicentes sanctum abbatem ante transitum suum jussisse ut per hoc notissimum pignus Gallus absolveretur. Dimissus autem ab illis, iter acceleravit, et prospere in omnibus agens, die octava pervenit ad dominum suum et Patrem, ferens epistolam relationis, et absolutionis indicium. Lecta epistola sanctus Gallus charissimi patris amore pleno retinens corde, lacrymas profudit uberrimas, et collectis fratribus causas mœroris aperuit. Deinde tanti patris memoriam precibus sacris et sacrificiis salutaribus frequentarunt.

CAPUT XXVII.

Miraculum tabulæ incremento monstratum.

Contigit autem quadam die, dum in construendo oratorio cum fratribus laboraret, ut tabula quædam parieti imponenda brevior cæteris mensura palmorum quatuor appareret. Quam dum ejusdem operis artifices vellent adicere, beatus Gallus virtutis quam in Domino habebat sibi conscius, jussit eos ab opere disjungere, et domum ad percipiendam secum refectorem quam Dominus præparavit intrare. Quibus secundum jussionem ejus facientibus, benedictum panem manu sua porrexit. Post prandium autem cum omnes pariter opus repeterent imperfectum, invenerunt tabulam quam propter sui breviterem pridem abicere voluerunt, cæteris omnibus longiorem mensura dimidii pedis; et admiratione de eo quod evenerat habita, lignum quod mirabili creverat modo in loco suo parieti aptaverunt. Quod ipsum longo deinceps tempore a fidelibus expetitur, Domino faciente, dentium doloribus efficaciter medebatur, præter antiqui commemorationem miraculi, novis semper effectibus honorandum. In quo facto meritum ejus magnitudinem, et orationis possumus pensare virtutem; quia et lignum aridum contra naturam incrementis auctum est, et ne vetus aboleretur miraculum, rediviva signorum attestatione semper est repetitum.

CAPUT XXVIII.

D *Qua ratione fratribus Luxovio venientibus satisfacerit, et quam mirabili eos doni celestis ubertate refoverit.*

Post hæc abba monasterii quod Luxovium dicitur, nomine Eustasius, quem bonæ memoriæ Columbanus eidem loco præfecit, ab hujus exilio vitæ ad supernam patriam commigravit. Fratres ergo in eodem cœnobio constituti consilium inierunt ut venerabilem Gallum revocarent, et ejus regimini se subdendo contraderent. Miserunt itaque sex fratres ex his qui ab Hibernia venerunt, qui epistolam ferrent continentem causas ejusdem legationis. Igitur illi recto itinere cum ad viri Dei cellam pervenissent, nuntiati advenisse, ducti sunt ad orationem: qua expleta, domum ingressi porrexerunt epistolam.

Quam ut vir sanctus perlegit, dixit illis : Ego quidem, o fratres, verba Prophetæ cupiens imitari dicentis : *Extraneus factus sum fratribus meis, et peregrinus filiis matris meæ* (Psal. LXXVIII, 9), deserui notos meos et propinquos, et ut liberius Domino possem vacare, solitudinis elegi secreta; utque parentum et prædiõrum dimissionem præteream, episcopatus honorem et divitias mundi suscipere non consensi. Et quo pacto post hanc renuntiationem et voluntariam paupertatem sæculi implicabor negotiis, exaltabor honoribus, ponderibus aggravabor? Absit, inquam, ut qui manum in aratrum misi, oculos ad relicta retorqueam, et sicut canis revertar ad vomitum. Scitis ipsi me inter vos positum humilitati semper dedisse operam et subjectioni : et quomodo creditis ad tanti culminis me provocari posse fastigium? Innovate consilia, aliorum vos vertite; mihi quod animo semel infixum est, Dominus immutare non sinet. His et similibus verbis animos eorum ab spe impetrationis hujus amovit. Vocavit deinde unum e fratribus, et eum interrogavit quid essent tempore refectiois sumpturi. Cumque responsum esset tantummodo sextarium farinæ ad usum haberi cunctorum, jussit fieri panes, dicens : Potens est Deus parare mensam in deserto. Et cum fecisset olera colligi, ipse sumens rete et unum ex discipulis suis cum fratribus qui supervenerant, ivit ad gurgitem, dicens : Videamus utrum misericors Dominus aliquos nostris velit necessitatibus largiri pisciculos. Cumque pervenissent ad gurgitem, viderunt piscem magnum in aquæ collectione natantem, duosque illum insequi lutros, quasi capere fugientem volentes. Immisso reti, captum eum traxerunt ad littus. Habebat autem in longitudine palmos duodecim, et in latitudine quatuor. Quo facto, lutri se profundis immergunt. Imposito rursus reti, cum piscatores sancti piscium latebras pulsando inquietarent, iterato lutri apparuerunt, piscium tantam multitudinem propellentes in rete, ut id sua pluralitate per loca dirumperent. Præda itaque ad littus perducta, vir discretione plenissimus quosdam pisces, adjuvantibus qui aderant, rursus in aquam projecit, et fratribus dixit : Hodie, propter adventum vestrum, mirabilem suæ largitatis evidentiam Dominus manifestare dignatus est. Illi econtra meritis ejus quod factum fuerat imputantes, eo alacriter præeunte domum redierunt. Et ecce juxta introitum cellulæ vir unus apparuit, ferens duos utres

A vino plenos, et ternos farinæ modios ob suæ devotionis indicium. Quibus cum gratiarum actione susceptis cibum sumpserunt, et post corporis refectioem, spiritalis colloquii dapibus animas suas pascere studuerunt. Detinuit autem eos beatus Gallus aliquantis secum diebus, et charitatis intuitu omni humanitatis fovit obsequio. Narravit quoque de communi Patre, beato videlicet Columbano, quod certa relatione didicerat. Deinde osculo pacis oblato, dimisit eos; et illi benedictione tanti Patris armati ad sua remearunt.

CAPUT XXIX.

Quomodo sanctissimus Pater inter ædificationis studia apud Arbonam migravit ad Dominum.

B Nec multo post, cum jam honorum omnium Auctor et Propagator athletam suum de mundi agone sublatum præmiorum laureis vellet perennibus adornare, Willimarus presbyter veniens ad cellam viri sancti, rogavit eum ut secum egrederetur ad castrum; et ut obtineret quod voluit, nujusmodi voce flebili querimoniam submissus explicuit : Cur, inquires, o Pater, me, qui tuorum monitis dictorum inquit, quasi despectum dereliquisti, et doctrinæ tuæ salutaribus institutis auditorem fraudasti benevolam? Cui hanc objectionem ascribere possim, nisi peccatorum meorum fetoribus? Nisi enim vita mea tuo displiceret iudicio, amabili me ædificationis tuæ non privares solatio. Nunc ergo noli nos pro peccatis nostris abjicere, sed Domini provocatus mandatis, viam veritatis desiderantibus aperi, et solitæ nobis benignitatis munus impende. Motus igitur hoc supplicantis alloquio pietatis amator, descendit cum illo, et venerunt in castrum. Vocata autem multitudo in die solemnium, vir sanctus prædicationis dulcedine avidorum (auditorum) corda refecit, et tanta quæ dixerat sapientiæ luce vestivit, ut summa omnium gratulatione auditus, et plena cunctorum veneratione sit honoratus. Biduo itaque ibidem ducto, tertia die febre correptus, tantum in brevi ejus violentia depressus est, ut nec ad cellam redire nec cibi sustentaculum potuisset percipere. Cumque hac infirmitate per dies quatuordecim laborasset, die sexto decimo mensis octobris, id est XVII Kalendas novembris, expletis nonaginta quinque annis suæ ætatis, in senectute bona, hujus vitæ liberatus ergastulo, animam meritis plenam felicibus reddidit bonis inhæsuram perennibus a.

* Ex dictis hujus capituli initio, beatus Gallus obiit non multo post beatum Eustasium, quem anno 625 ad superos migravisse constat. In Vita sancti Magni, seu Magnibaldi, Gallus beato Columbano, anno 615 denato, annis duntaxat decem superfuisse dicitur, ut proinde anno 625 mundo excessisse videatur. Verum multa hunc calculum evertunt. Si Gallus annos natus nonaginta quinque decessit, quis putet Constantiensi clero ante annos decem venisse in mentem, ut hominem decrepitæ ætatis ultra annos quinque et octoginta provecum in sedem vacuum, uti supra cap. 22 legitur, promoveret? Imo quis credat monachos Luxovienses post Eustasii mortem de Gallo jam fere

centenario cogitasse, ut illum ex remota regione abbatem sibi arcesserent? Deinde jam grandævum fuisse Gallum ac beato Columbano magistro suo ætate superiorem dum in Galliam venit dicere necesse est, si nonagenario major anno 625 mortuus est. Denique Gallum beato Dagoberto, Cletarii filio, supervixisse jam ad cap. 14 notavimus. Cui rei argumento est quod *Tallo vir illustris, Dagoberti regis camerarius*, sanctum Gallum cum in corpore viveret coluisse dicitur (Ratpertus, de Casibus S. Galli, cap. 1). De auctoritate scriptoris Vitæ sancti Magni suo loco disseremus. Notandum porro est sanctum Gallum in sinceris Usuardi et Adonis Martyrologiis,

CAPUT XXX.

Ut funeri ejus Joannes episcopus interfuerit, et quemadmodum cognoverit non ibi eum debere recondi.

Cum igitur audisset Joannes, Constantiensis Ecclesie presul, beatum Gallum apud Arbonam infirmari, ascendens naviculam, potuum et ciborum ea secum genera tulit quae infirmitate laboranti noverat congruere, ut videlicet sua visitatione fidelissimum refoveret amicum. Cumque portui propinquaret, audivit in domo presbyteri planctum magnum circa funus viri Dei celebrari, et interrogavit quae tanti esset causa ploratus. Audiens autem Gallum venerabilem, firmissimum suae familiaritatis custodem, de hujus saeculi emigrasse periculis, misit se in aquam (neque enim poterat propter nimium dolorem sustinere donec navicula littus attingeret), descendensque cum his qui secum venerant, intravit in domum presbyteri, lugubri voce et corporis gestu moerorem cordis insinuans. Invenit autem corpus viri sancti involutum et in loculo repositum; aperiensque sarcophagum, et exanime amici cadaver inspiciens, amariore cum hac voce lacrymas dedit: Heu, heu, Pater amate, heu doctor egregie, cur me de domo patris eductum in his periculis quasi orphanum dimisisti, et confidentiam meam, qua de tuis consiliis plurimum praesumebam, immatura morte rupisti? Tibi quidem in perceptionem praemii, quod tam ardentem desiderabas, haec tua mors est fructuosa; nobis autem in tot mundialium perturbationum procellis laborantibus multipliciter est luctuosa. Sed qui de vitae corporalis interruptione dolemus, de animae immortalis libertate gaudere debemus, certi quia orationibus non desinas adjuvare quos consilio et exemplis roborare consueveras. Inter haec verba, presbyter eum ut surgeret monuit, ut pro requie defuncti ambitiosius Dominum precaretur. Intraverunt itaque ecclesiam, et episcopus pro charissimo salutare hostias immolavit amico. Finito autem fraternae commemorationis obsequio, respiciens post tergum, vidit fossam in qua sanctum corpus humare volebant. Acceptaque cruce et his quae exsequiis exhibentur, intraverunt domum, volentes thesaurum pretiosi corporis ad locum sepulcri deducere. Cumque arcam qua clauderetur cadaver feretro impositum, ad fossam sepulturae conarentur deferre, nullis viribus usquam potuit commoveri. Quod novi genus miraculi dum mutuis mirando colloquiis retractarent, Joannes episcopus dixit: In veritate cognosco hanc sepulcri sedem Patri meo Gallo non placere. Et jussit presbytero ut duos equos inveniret indomitos, et faceret introduci. Quod cum factum esset, straverunt eos cum magno labore, et ad locum ubi corpus jacebat duxerunt, et episcopus

non xvii Kalend. Novemb., quo die a Walafrido hic et a Wandalberto celebratur, sed x kalend. Martii memorari. Sic enim Usuardus: *Alemannia sancti Galli presbyteri et conf.* Et Ado: *In Alemannia sancti Galli conf.* Walafridus siquidem et Wandalbertus diem obitus xvii Kalend. Novemb. consignant; Usuardus et Ado x Kalend. Martii collocant forsitan elevationis

A cum clero hujusmodi orationem dedit: Deus qui per potentiam majestatis tuae ubique totus es, pro cujus amore vir iste reliquit patriam suam, ut praecipua tua conservaret; fac corpus ejus ab his equis indomitis ferri in locum quem tua voluntas meritis ipsius praevidit. Cumque finita esset oratio, cuncti qui aderant, Amen responderunt.

CAPUT XXXI.

Debilis per vestimentorum sancti viri munus acceptum sanatus.

Congruum videtur in hoc loco retexere miraculum quod Dominus inter sui confessoris exsequias exhibere dignatus est; quo liquido cunctis ostenderet servum suum secum veraciter tunc vivere, dum carnis ejus carcere liberatur. Erat ibi quidam mendicus tanta per omnes membrorum juncturas debilitate contractus, ut penitus inter alias suae infirmitatis molestias incessu pedum careret. Huic dum presbyter indumenta viri Dei distribueret pauperibus, caligas ejus cum calceamentis dedit. Statimque debilis, pro accepto munere summo repletus gaudio, ut sacras cruribus et plantis aptavit exuvias, per omnes artuum compages repente solutus est; et exsiliens, voce clamavit ingenti, et gratias egit Domino et Gallo, per cujus merita redditam sibi videbat sanitatem. Videns autem episcopus et cuncti qui aderant sanitatis hujus miraculum, unanimiter glorificaverunt Deum, atque dixerunt: Manifesta virtute dignatus est Dominus hodie gloriam servi sui nobis ostendere. Dederunt itaque ei qui sanatus fuerat cereum, et prosecutus est funus cum caetero populo. Hoc primum signum post transitum ejus Domitius ad memoriam illius declaravit.

CAPUT XXXII.

Signa mortificationis ejus post obitum deprehensa.

Inter easdem quoque beati pastoris exsequias, aliud non mediocre sanctitatis ejus indicium apparuit. Habuit vir Dei capsellam de corio factam diligenter serratam, cujus clavem sub tam vigili custodia ipse retinuit, ut nullus discipulorum ejus, quando in corpore vixit, quid intus servaretur cognoscere potuisset. Hanc autem ex suis humeris pendente ferre solebat, quocumque ambulavit. At ubi de hac vita migravit, sumpta clave aperuerunt capsellam, et invenerunt in ea cilicium modicum, et catenam aeream sanguine aspersam. Deinde corpus inspicientes magistri, invenerunt locum catenae ubi saepius praecingi solebat, carnemque ipsam in locis quatuor profundius catena sulcatam, adeo ut de eisdem vulneribus cruor decurrens, cilicium per loca perfuderit. Posuerunt autem capsellam cum cilicio ad caput ejus in feretrum, et deportaverunt cum corpore ad

memoriam, dum sancti Galli corpus a Bosone Constantiensi episcopo in decentiorem locum illatum est, quemadmodum in lib. seq., cap. 2, refertur. Obiit ergo sanctus Gallus xvii Kalend. Novemb., circa annum 645. Lege Notkeri Martyrologium xvii Kalend. Novemb., apud Henricum Canisium, tom. VI.

locum monumenti, et suspenderunt hæc tria mortificationis ejus indicia juxta tumulum ad caput ejus; per quæ deinceps ad ostensionem meritorum ipsius, plurimas Dominus virtutes pie quærentibus exhibuit. Qua ex re intelligere possumus quia idem vir, etsi a persecutore sanguinis effusione non est immolatus, semetipsum tamen offerens Domino hostiam vivam in odorem suavitatis, et crucem suam tollens, quotidieque Salvatorem secutus, martyrii laborem et palmam confessor adeptus est.

CAPUT XXXIII.

Quomodo ab equis indomitis ad locum sepulturæ ejus delatum sit.

Postquam sanctitas venerandi Patris et miraculi magnitudine, et horum manifestatione signorum, B cunctis qui funeris ejus intererant negotiis, patenter ostensa est, episcopus ad feretrum accessit, et ex una parte illud sublevans, presbytero altrinsecus sustollente, equis superposuit, et astantibus dixit: Auferte frenos de capitibus eorum, ut, libertate concessa, quo Dominus voluerit pergant. Accepta ergo cruce et candelis, psalmos et melodias concinentes, iter agere cœperunt. Equi autem in neutram partem declinantes, recto itinere perrexerunt ad cellam viri Dei. Quo cum pervenissent, depositum est feretrum ante oratorium. Discipuli autem ejus, elevantes pii doctoris reliquias, intulerunt et ante altare posuerunt. Deinde pariter cum episcopo orationem pro illo facientes, fecerunt fossam sepulcri inter parietem et altare, ibique precibus huic rei congruentibus C præmissis, sepelierunt eum; omnibusque rite consummatis, multitudo quæ ad tanti viri concurrat exsequias, episcopi benedictione communita, ad propria remeavit.

CAPUT XXXIV.

Miraculum in cereis ostensum.

Dum beati corporis thesaurum felix locus intra se suscepisset, volens Dominus de morte famuli sui mœrentibus consolationis præbere medelam, novitate

A miraculi patefecit qua apud se claritate spiritus fulgeret amici. Nam duo cerei in castro dum corpus ejus elevaretur accensi, ita ardentibus delati sunt usque ad locum sepulturæ. Positi autem, unus ad caput, alter ad pedes, per triginta deinceps dies (mirabile dictu!) non deficiendo ardebant, et ardendo non deficiebant. Et ut monstraretur has durandi vires ceræ liquenti cœlitis attributas, de ejus miraculi materia plurimæ in posterum virtutes emanarunt. Nam quicumque dentium fatigati doloribus, vel oculorum lippitudine, vel aurium præclusionione laborantes, de eisdem cereis quippiam ceræ tulerunt, et locis quæ hujusmodi tenebantur incommodis aptaverunt, optatæ celeriter dona perceperunt salutis. Post hæc tanta virtus ad sanandos variis infirmitatibus depressos, apud sepulcrum beati viri cunctis illuc venientibus, et orationum ejus suffragia fideliter postulantibus apparuit, ut et fama tanti meriti cunctis quæ circumpositæ erant regionibus innotesceret, et locus ipse non mediocriter frequentaretur a populis.

CAPUT XXXV.

Conclusio libelli.

Quia igitur, o beatissimi Patres, vita et virtutes sancti Galli, si in unum compingantur librum, possunt ob sui prolixitatem aliquod legenti ingerere fastidium, statui duobus hoc opus libellis distinguere, ut prior illorum vitam ejus et actus usque ad sepulturam illius veridica relatione perducatur; sequens, mirabilia quæ postmodum pro meritis ejus Dominus ostendit: primo videlicet ea quæ priorum ad nos scripto perlata sunt retextat; deinde quæ a probatissimis testibus indicata, nostra ætate a Gotzberto charissimo fratre litteris sunt mandata, subnectat: ne quod particulatim scriptum est, laciniosa divisione disjungatur, sed potius quod junctum est paritate factorum, sit etiam copulatum comprehensione dictorum. Atque hic prioris libelli finis quæ præmissa sunt terminet, et sequenti quæ restant sine præjudicio comprehendenda reservet.

LIBER SECUNDUS.

DE MIRACULIS POST MORTEM BEATI GALLI PATRATIS.

CAPUT PRIMUM.

Quomodo hostes sepulcrum B. Galli violaverunt.

Meritibus beatissimi Galli quotidie per miraculorum signa radiantibus et longe lateque circumpositorum aurea famæ suæ dulcedine mulcentibus, cum jam post transitum ejus anni quadraginta a fuissent evoluti, venit Othwinus, partium earumdem potestate

* In vulgatis sancti Magni Actis, id post triennium a morte sancti Galli accidisse dicitur. Quæ Acta, licet vitiosissima sint, rationem tamen præbent dubitandi num librorum hallucinatione in Walafridi textum menda irrepserit. Certe cum in capite proximo, Walafridus Magnoaldum ac Theodorum isti impressioni

D præditus cum exercitu magno, et ira intolerabili concitatus devastavit non minimam partem pagi qui ab interfluente fluvio Turgowe nominatur, Constantiense quoque territorium et Arbonensis pagi confinia depopulari cœpit et igne succedere. Viros, quicumque inveniri potuerunt, gladio peremit, uxores et parvulos eorum in captivitatem egit. Peculiaribus quoque et omni supellectili sublata fructus om-

superstitibus memoret, certumque videatur (si quid in sancti Magni historia veri est) eos longe postea devixisse, tantum intervallum a morte sancti Galli ad cladem hic descriptam effluxisse non potest. Confer sequentem adnotationem.

nes penitus demoliri fecit. Arbonenses itaque hujus A
terroris immanitate compulsi, cum omnibus quæ habebant fugerunt in solitudinem, et ad cellam viri Dei se contulerunt; deinde facta in agro fovea, absconderunt ibi quiddam habebant, et fossam terra cooperientes ne secretum eorum deprehenderetur, lini semen desuper insperserunt. Cumque jam Arbonensem pagum hostes desolavissent, vestigia fugientium secuti, venerunt ad cellam sancti Patris, et fugitivos quos repererant vinctos abduxerunt, et juvenes eorum in captivitatem miserunt. Erchonaldus (al. Erwinus) autem, præfecti vicarius, cum vicina solitudini inhabitaret loca, habuit res ejusdem celluke notissimas. Is oratorium ingressus invenit mendicum quemdam intus sedentem, quem bene noverat, et dixit illi: Indica mihi ubi isti, quos tam nudos et miseros B
invenimus, vestes habeant repositas et utensilia, aurumque et argentum, quorum copia hactenus fruebantur. Ille respondit: Nonne mihi melius est illorum denudare secreta, quam vestrae severitatis iram incurere? Si ita, inquit, egeris, eris in consortio nostro, et participio societatis nostræ gaudebis. Qua promissione persuasus, surrexit, et eum ad subterraneum duxit armarium. Quod cum idem vicarius aperiri fecisset, species quas inibi reperit his qui secum erant, facta divisione, distribuit. Illis ita patris, putantes passim tale quid occultari, discurrerunt loca singula signis quibusdam sollicite explorantes. Ejusdem rei gratia Erchonaldus, assumptis secum septem pueris, introivit oratorium. Cumque clausis ostiis pavimenti planitiem pulsarent, ob spem videlicet inveniendæ pecuniæ, unus illorum post altare veniens, pavementum percussit; et audiens a cavitate tumuli sonitum reddi: Ille est, inquit, quod oppido desideratis. Accurrentes igitur pollinctores infesti, C
repperunt fodere; et cum ad loculum pervenissent, extulerunt illum, dicentes: Quia isti Rætiani calliditate naturali abundant, videamus ne quippiam sub hac terra occulti remaneat. Huic sacrilegio inservientes, invasit eos horror immensus. Qui in fugam conversi, dum ostium oratorii singuli præoccupare niterentur, insania agitati, evaginatis gladiis invicem se conciderunt. Erchonaldus vero, hujus auctor sceleris, timore cogente, volens exsilire per ostium, caput superliminari illisit, et ad terram concidens, alienatus mente jacebat. Cumque a suis perduceretur ad propria, nimia infirmitate et novis doloribus cœpit urgeri. Toto itaque ipsius anni curriculo fortissimis maceratus molestiis, capillorum honore et cutis superficie spoliatus, etiam digitorum ungues amisit. Et

* Hic adversus Walafridi calculum Goldastus opponit Hermannum Contractum, ut qui Bosoni Constantiensi episcopo Ernfridum dicat successisse anno 736, quo anno in vivis esse non potuit Boso, si cladem ab Othwino illatam jam episcopus vidit. Longe validius argumentum desumi posset ab ætate Magnoldi et Theodori, sancti Galli discipulorum, qui ad octavum sæculum pervenire nequiverunt. Verum apud Hermannum non Boso, sed Audonius Ernfridum habuisse successorem legitur: nec si aliter legeretur, Walafrido præferenda esset Hermannii longe

et omnibus longo tempore ultionis in eum divinitus collatæ signa paterent, cunctis vitæ suæ diebus hac deformitate notabilis fuit.

CAPUT II.

Qualiter Boso episcopus corpus ejus reposuerit.

Audiens Constantiensis Ecclesiæ præsul, nomine Boso*, sepulcrum beatissimi Galli violatum esse ab hostibus, nullumque remansisse in cellula, præter duos fratres Magnoldum et Theodorum, qui sacri corporis reliquias tamulo restituere potuissent, venit illuc cum clericis suis, et invenit cellulam desolatam, sancti Patris corpus de sepulcro ejectum, altaria nudata, duosque fratres qui remanserant spoliatos jacentes in oratorio, et magnitudinem calamitatis gemitibus et lacrymis protestantes. Et misericordia motus, cœpit eos consolari multiplicibus verbis, illam replicans Psalmistæ sententiam quæ dicit: In tribulatione invocavi Dominum, et exaudivit me in latitudine. Dominus mihi adjutor, non timebo quid faciat mihi homo (Psal. cxvii). Illis dictis, sumens loculum in quo sanctum corpus erat, posuit super terram inter parietem et altare, et desuper, ut moris est, arcam altiore construxit, fossam vero terra replevit. De suo quoque fratribus vestimenta largitus est, et unde alerentur disponens, ad episcopium remeavit.

CAPUT III.

Qua pœna mulctati sint ejusdem loci violatores.

Post multum vero temporis, misit Pippinus major-domus^b exercitum copiosum ad devastandam Alamannorum provinciam, et iterato Francorum ditiori subjugandam. Cumque terra tota hostili contereretur incursu, avidi prædones Arbonensem pagum percurrentes ad cellam viri Dei venerunt, et quoscunque ibidem invenerunt (nam multi illuc confugerant sperantes in Dei misericordia et patrocinio sancti illius) duxere captivos. Quinque autem supra memorati principis satellites ingressi oratorium, repperunt ibi quasdam ancillas ejusdem loci cum parvulis earum, et quæ essent percontati sunt. Quæ dum se de familia ipsius sancti esse proclamarent, hoc a prædonibus audierunt: Exite, egredimini; sanctum quem dicitis ignoramus. Et abduxerunt eas captivas in Franciam. Eodem vero anno, a malignis spiritibus arrepti et amentes effecti, nudi circumquaque discurrebant; et ubicunque urbes vel vicos ingressi sunt, cruciatus sui causas retexebant, dicentes: Gallus abbas nos habet ligatos. Et cum hac

posterioris auctoritas. In episcoporum Constantiensium catalogo, quem Gabriel Bucelinus Benedictinus, vir multorum librorum, ordinavit, Boso, alio nomine Obihardus (seu Obbaldus), post Joannem beati Galli discipulum recensetur, atque inter Bosonem et Ernfridum episcopi sex, postremus Audonius seu Auscinus inseruntur.

^b Nempe Pippinus, Caroli Magni pater, qui anno 745 Alamanniam oppugnasse fertur. Lege Hadriancum Valesium in Rer. Franc. lib. xxv.

criuinum misera commemoratione suorum, vitam A
infeliciter ducentes flebiliter finierunt

CAPUT IV.

*Quo miraculo palla super lectum sancti incensa
redintegata sit.*

Alio tempore, diaconus quidam nomine Stephanus, dum in ejusdem Patris sancti ecclesia custodis fungeretur officio, quadam vespera incensam oratorio inferens candelam, posuit eam supra candelabrum juxta beati viri sepulcrum; quæ a rectitudine status vergens in partem, ardens cecidit super aram sepulcri. Cujus ardoris violentia unam comprehendens pallam, usque ad medietatem exussit, et ita restincta est, nihil lecto, nihil baculo qui in eo pendebat, vel aliis linteaminibus super sepulcrum expansis inferens læsionis. Qua ex re colligitur ad declarationem virtutum beati viri potius quam ad damnata rebus ejus inferendum idem evenisse incendium. Quia, ut in sequentibus apparet, pallam quam levis flamma diminuit, virtus manifesta restituit. Mæe itaque facto, fratres, oratorium ingressi, quid factum fuerat perviderunt, et admiratione non minima sunt percussi. Tertia vero die, cum ad matutinale convenirent officium, invenerunt in oratorio cereos ardentes, et duos juvenes stantes, unum ad caput et alterum ad pedes, distendentes inter se pallam quæ pridem fuerat ignis attacta vaporibus. Hoc viso, timore nimio conterriti, cum celeritate egressi, ad lectulos redierunt. Cumque se collocarent, ecclesiæ campanam insonuit, et auditi sunt duo chori, incredibili alternantium personarum dulcedine prestrepentes. Igitur die illa nequaquam ausi sunt oratorium introire. Die autem sequenti, ante ostium ejus unanimiter conglobati, prostraverunt se in orationem; et cum surrexissent, cum magno timore intrantes invenerunt pallam quam partim ignis assumpserat super lectum expansam, sicut prius expandi solebat, nulla imminutionis habentem indicia; sed potius latitudinem vel longitudinem ejus trium auctam esse magnitudine cubitorum. Hujus perspicuitate miraculi bilares facti, benedixerunt Domino, qui tam manifestis gratiæ virtutibus servi sui merita declarare dignatus est.

CAPUT V.

Miraculum missæ avis.

Idem Stephanus, dum quodam tempore cum his qui simul aderant carnem ad percipiendum in ejuſdam accessu jejunii non haberet, resedit in cellula, de eadem penuria cum cæteris locuturus. Dumque sermone vario paupertatis solatia mutuo ministrarent, avis quædam ignotæ formæ consedit in limine. Unus assidentium torrem de igne rapiens, alitæm percussit. Cujus carnes dum suis usibus præparassent, incredibilem saporis dulcedinem in gustu earumprehenderunt; facientibus hoc, ut credi-

^a Id est circulo cereo. Sic, I Regum, xvii, 18: *decem formellas casei*. Septuaginta habent *τροφαλίδες*: quam vocem Gaza apud Aristotlem *formaginem* red-

mus, beati viri meritis, ut sicut famulis ejus in similitudinem antiqui miraculi quo populus Dei coturnicum carnibus in solitudine est refectus, avis incognita missa est, ita sapor procuratæ cœlitus cecæ novæ dulcedinis delectamentum haberet.

CAPUT VI.

De signorum sancti viri multiplicitate.

Tanta autem est miraculorum copia quæ Dominus apud tumulum ejus diversis temporibus ostendit, ut non facile scribendi studio comprehendi possit: ex quibus propter abundantiam multa omituntur; pauca vero et eminentiora propter memoriam posteris commendandam huic inseruntur opusculo. Præter mortuorum enim resurrectionem corporum, cæterarum infirmitatum remedia creberrima inibi largitate a Domino præstita sunt et præstantur. Siquidem et dæmoniaci ibidem, et languentes sunt recreati, aurium claustra reserata, oculorum detersæ caligines, nutorum exclusa silentia, paralyticorum eliminata defectio. Sed et quicumque animæ vel corporis necessitate coactus fide integra apud sepulcrum beati Galli instantiam orationis exsequitur, Domino confessoris sui merita comprobante, precum suarum nullatenus fructu privatur, verum etiam sine tarditate divinæ largitatis sentiens dona lætatur.

CAPUT VII.

*Quomodo donarium sancto deferendum ab incendio
sit reservatum.*

Tempore igitur Carlomanni majoris domus, miraculum memoria dignum per merita sancti Patris effectum, huic operi inserere utile judicamus. Vir quidam pauperculus in pago qui Peraholttespara dicitur, ex summa devotione cum uxore sua ad cellam beati Galli causa orationis proparare disposuit. Cujus intentione devotionis, dum mulier pallulam quam in loco oblatura erat, contextam paravisset, involvit eam formella^a ceræ, quam simul oblatum ire cogitabat, et in arca sua inter alia vestimenta reposuit. Contigit autem, dum ire pararent, domum illorum cum omnibus quæ infra illam erant rebus igno cremari. Cumque consumptis omnibus flamma cessante sopitum fuisset incendium, cœperunt inter favillarum cumulos ferramentorum reliquias quærere. Et ecce inveniunt (mirum dictu!) ceram pallula involutam inter cineres et carbones, nihilque in eis læsionis apparuit, cum ipsam arcam et quidquid aliud in illa repositum erat penitus consumpsisset incendium. Viso igitur tantæ virtutis miraculo, et benedixerunt Deo, et iter quod disposuerant, peregerunt. Et narrantes fratribus quæ gesta fuerant, obtulerunt donarium, quod huic voto consecratum, in supremis non poterat perire periculis. Servatæ sunt autem ibi eadem res in testimonium post futuris, usque ad tempora Othmari abbatis.

didit, qua voce Franci et Itali etiamnum caseum appellant. Hæc Goldastus.

CAPUT VIII.

Correctio ejus qui caballum quem voverat fraude retinuit.

Neque illud silentio prætereundum videtur quod in supradicto pago temporibus Pippini regis contigisse refertur. Quidam vir nomine Willimarus, gravi infirmitate depressus, sub voto promisit se equum vivum duosque boves, si pristina restitueretur sanitati, ad ecclesiam beati Galli donaturum. Cumque illa die confortaretur, et plenam recepisset san-
 C C pitatem, contigit ut cum Bichilone domino suo causa orationis ad cellulam sancti viri eodem vectus equo veniret. Igitur cum post orationem omnes illi qui simul advenerant digressi non longe essent ab ecclesia, equus quem sponsor infidelis postquam voverat fraude retinuit, repente substitit: et licet eum sensor calcaribus urgeret ac verberibus fatigaret, nusquam potuit commoveri. Videntes hoc qui aderant, cœperunt inquirere hujus miraculi causas. At ille, confusione digna correptus, prodidit reatum, et fraudem quam in voto fecerat confessus aperuit. Reversi autem omnes pariter, equum obtulerunt ad limen ecclesie, et, benedictione percepta, ad sua sine obstaculo redierunt. In quo facto, et divina pietas, et sancti viri virtus apparuit, dum is qui per se respiscere noluit, per correptionem ad correctionem pervenit.

CAPUT IX.

Cera de furto oblata in lapidem conversa.

Illud quoque miraculum quod quarto anno Carolo-
 C C manni regis in pago cujus supra mentionem fecimus contigit, libet memorie commendare. Pauperculus quidam, juxta regiam possessionem quæ Rotenwila dicitur, commanens, dum ad cellam sancti viri Galli pergere voluisset, nec haberet aliquid quod ob devotionis indicium illuc deferre potuisset, diabolo suadenti consentiens, atrium cujusdam divitis irrupit, et alvear cum melle et apibus furtim auferens, intulit domui suæ. Apibus deinde extinctis, ceram confecit, et non multo post inter vicinos et amicos cum hoc furtivo munere ad ecclesiam venerabilis Galli perrexit. Cumque singuli quod obtulerant attulissent, is qui contra fas offerre voluit de rapina donarium, ceram reperit in lapidis durissimi rigorem mutatam. Ingenti itaque timore percussus, uni
 D D eorum qui secum venerant reatum suum confessus est. Qui deinde cum custodibus ecclesie quæ facta fuerant indicaret, fama hujus miraculi mira celeritate cunctis innotuit.

CAPUT X.

Pronuntiatio scriptoris de qualitate operis assumpti.

Descriptis his quæ priscorum solertia de vita, sine et virtutibus beati Galli ad nos usque scripto transmisit, hinc ea stylo comprehendere tentabimus quæ a fidelissimis testibus indicata, a charissimo fratre Gotzperto litteris sunt mandata. In quibus primo

* Anno 710 id factum refert Hepidannus, monachus San-Gallensis in Annal. Sic vero Ratpertus in

A quomodo vel quando in cœnobio beati Galli regularis vitæ instituta servari cœpissent, liquido declaratur: deinde quibus miraculis ejusdem Patris virtus cunctis effulserit, probabiliter exponitur, commemoratis pariter singulorum quæ introducuntur assertoribus. Quæ idcirco novis dictionum positionibus ordinare volumus, ut cum prioribus aliquam similitudinem locutionis habeant, et brevitatis compendio succincta, fastidiosus lectoribus onerosa non fiant. Siquidem nomina eorum qui scribendorum testes sunt vel fuerunt, propter sui barbariem, ne Latini sermonis inficiant honorem, prætermitimus; scientes de veritate dictorum a fidelibus non esse dubitandum; quippe qui norunt nihil horum quæ referimus Deo impossibile esse, in quo sit quidquid per sanctos mirabiliter et laudabiliter fit. Sed et si quis earundem rerum testes nosse desiderat, in conscriptione quam sequimur poterit invenire. Inseremus quoque huic operi nonnulla quæ non scripturæ testimonio, sed veracium virorum relatione didicimus. In quibus omnibus, quantum ad nos attinet, veritatis lineam servare studebimus, neque per amorem falsi aliquid de nostro inserentes, neque per invidiam veri quippiam ex voto celantes. Et quia nos scripta vel dicta sequimur aliorum, ad illos veritas rerum, ad nos pertinet abbreviatio dictionum et adunatio rationum.

CAPUT XI.

Quemadmodum Pippinus eundem locum Othmaro cum privilegio et donis commendavit.

Post venerandi Patris, beati videlicet Galli confessoris Christi, gloriosam depositionem, quotidianas excubias apud sacri corporis ejus reliquias quidam religiosi clerici, vel discipulatus ejus memoria, vel divino amore succensi per multa annorum curricula, scilicet quasi a temporibus Dagoberti regis usque ad Carolum patrem Carlomanni et Pippini, ad laudem Christi administrabant. Igitur cum fama virtutum quas Dominus per confessoris sui merita pie quærentibus exhibere dignatus est, longe lateque circumpositorum mulceret aures populorum, cœperunt undique alacri devotione ad tanti Patris suffragia postulanda concurrere, eundemque locum ob suæ diuturnitatem memorie multiplicibus substantiæ et possessionum amplificare donariis. Cumque res hac largitate fidelium collatæ, aliquantulæ monachorum congregationi viderentur suppetere potuisse, Waldramus quidam, ad cujus paternam possessionem terminus vastæ solitudinis in quibus vir Dei cellam construxerat pertinere videbantur, videns res collatas a quibusdam præsumptoribus inordinate tractari, religiosum quemdam presbyterum, Othmarum nomine, cui summam earundem committeret rerum, a Victore tunc Curiensium comite impetravit, et ei cellulam cum omnibus ad eam pertinentibus commendavit. Postmodum consilio cujusdam ducis nomine Nebi
 lib. 1 de Casib. S. Galli, cap. 2: « Taltonis filius fuit Thietolt (Talto Dagoberti regis camerarius fuerat),

persuasus, ad præfatum principem Carolum cum eodem duce properavit, ipsique eandem cellam proprietatis jure contradidit, et ut Othmarum presbyterum eidem loco præficeret, exoravit. Annuens petitioni ejus princeps, Othmaro ad præsentiam suam vocato locum commendavit, et ut regularem inibi vitam instituere studeret præcepit. Qui regressus arripuit statim boni pastoris initia, et undique versum habitacula monachorum usibus congrua disposite construens, ejusdem sancti statum loci utilitatibus diversis aperavit. Sed cum jam dictus princeps temporaliter regnandi et vivendi finem fecisset, duobus filiis Carlomanno et Pippino administrationem regni reliquit. Carlomannus itaque paucorum decursibus evolutis annorum, ob amorem regni cœlestis, sæcularis gloriæ pompam deposuit *; et cum causa quietioris vitæ Romam tenderet, in viciniam supradicti loci deveniens, ad idem monasterium causa orationis accessit: audiensque assiduis signorum virtutibus eundem locum pro beati viri meritis a Domino illustrari, dixisse fertur: Tenuis quidem hic locus est facultate, sed pro meritis beati Galli celebri diffamatus rumore. Cumque vellet ibidem degentibus aliquod suæ largitatis conferre solatium, sed retractaret a negotiis se regni disjunctum explere non potuisse quod voluit, fratri rescripsit ut sui amoris intuitu eidem monasterio aliquod regis largitatis solatium dignaretur impendere. Cum igitur ab Othmaro abbate præsentatam Pippinus princeps accepisset epistolam, annuens petitioni fraternæ, libellum quem Benedictus Pater de cœnobarum conversatione composuerat, eidem abbati tradidit, et alia regis dignitatis imperpetuus dona, id ei sub omni diligentia injunxit ut in loco sibi commendato, ad supplendas beati Galli excubias, regularis ordinem institueret vitæ. Atque ut melius posset quod jubebatur efficere, concessit illi quosdam tributarios de eodem pago, ut et illis collaborantibus officinas fratrum usibus necessarias construeret, et vectigalia quæ annuatim regis redditibus inferre debebant, ad sustentationem fratrum sub commemoratione largitatis ejus haberet. Inter cætera quoque suæ munificentis donaria, rogante abbate, unum campanum ad sancti loci dedit ornatum; quod ad usque nostræ ætatis tempora in cœnobio eodem pro memoria beneficiorum ejus permansit. Et ne cujusquam avaritia tanti incrementis obsisteret boni, diuturnæ firmitatis epistolam fecit conscribi, et ut moris est, circumspicte roborari cautela, quo deinceps tam ipse qui aderat quam successores ejus idem monasterium per regiam obtinerent auctoritatem, et nullius violentia pressi, solis rerum principibus subjacerent. Illis regis pietatis

cujus Thietonis filius Pollo, Pollonis autem filius Walpertus, qui genuit Waltrammum, ipse vero Waltrammus locum istum in omnibus ob amorem sancti Galli augere desiderans, regularemque inibi vitam instituere cupiens, Othmarum sanctum virum a Victore, Rætici Curienensis comite, impetravit, eique cellam præfatum cum omnibus ad eam pertinentibus commendavit, abbatemque constituit. Postea vero tem-

Othmarus abba donatus solatiis et sublimatus honoribus, monasterium lætus regreditur; et ex illo tempore monasticæ vitæ in cœnobio sancti Galli exordium quidem cœpit, augmentum autem et profectus hodieque laudabiliter dilatari non desinit.

CAPUT XII.

Qualiter præeventibus Victoris incursum populis signum sit divinitus datum.

Præmissa narratione qua comprehensum satis vere credimus, quomodo sacer locus immunitatis privilegium meruerit, et quo in tempore cœnobiali dignitate sit adornatus, liberius jam ad miraculorum beati Galli commemorationem stylum convertimus. Victor, Curienensis Rætici comes, cujus superius fecimus mentionem, cum innumerabiles apud tumulum sancti Galli per merita ipsius virtutes ostendi creberrime didicisset, invidia perurgente tanta novarum generositate virtutum nostram gentem insigniri perdoctus; et ut tunc fama vulgaverat, lateenter voluit per abdita eremi supervenire, et pretiosus thesaurum corporis, si quo pacto potuisset auferre. Qua maligni raptoris intentione comperita, hi qui in circuitu cellæ viri Dei commanebant, custodibus vicissim per turmas deputatis; eundem locum ab hostili incursionem, ne videlicet tam chari fulgore margariti carent, omni sagacitate defensare studebant. Igitur cum quadam nocte custodes in summitate montis qui monasterio superimminet, ad suspectos incursus armati residerent præcavendos, casu lucem e cœlo venire ac totius ecclesiæ perfundere mœnia conspexerunt. Immensitatem itaque luminis admirati; ad ecclesiam citius concurrerunt: et dum trepidi stupentesque ibidem constituti eundem intuerent splendorem, paulatim se lux submissa recolligens, astris inseritur. At illi viso miraculo agentes Domino gratias, securi ad propria remearunt, credentes corpus viri Dei per vim ab eo loco minima auferri posse, quem illi Dominus ante sæcula prævidit, et suæ illustrationis honore temporibus istis decoravit. Unde datur intelligi quanti apud Deum meriti vir iste fuerit, cujus sepulturæ locum cœlitis contigit illustrari: ut videlicet lumen quo ejus anima perfecte fruebatur in cœlis, etiam mortuo corpori non deesset in terris.

CAPUT XIII.

Qua animadversione idem a sua præsumptione sit repressus.

Audiens itaque comes prædictus a cella sancti viri discessisse custodes, cupiens suos explere conatus, virorum turbam assumpsit, ut quod male cogitaverat, repentino et latenti perpetraret accessu. Verum

pore procedente atque statu monasterii in melius proficiente, præfatus Waltrammus eundem abbatem Othmarum Pippino regi præsentavit, etc., qui idem monasterium per annos quadraginta feliciter rexit, Waltranno prædicto viginti annis solatium illi præstante. »

* Anno scilicet 745, uti idem Hepidannus scribit.

quia non suæ devotionis utilitati prospiciens, sed A alienæ felicitatis profectibus invidens id moliebatur, Dei nutu cito repressus fuisse cognoscitur. Nam eodem momento quo iter illud aggressus est, de equo cui insidebat corruit, coxaque illius eo casu contracta est, Domino beati viri merita in hoc quoque remunerante, ne a loco quem ipse elegerat auferretur, quem de ultimis Hibernicæ finibus ad salutem multorum Ræticiæ destinavit. Et vicini quidem exhibuerunt excubando suæ devotionis obsequia: Deus vero, cunctorum custos honorum, ibi etiam ad coercendum raptorem vigilavit, ubi sollicitudo alternantium non adfuit populorum. Et hoc quidem egit, ut credimus, ne fideles populi thesauro quem ferventibus studiis ambiebant fraudarentur, et ne is qui per malitiam hoc decus attingere voluit, suæ perversitatis B potiretur effectu; præcipueque præcavens ne, ablati sancti viri reliquiis, monachorum catervas quæ inibi laudibus Dei servituræ erant, deesse contingeret. Itaque comes correptus et domum a famulis reportatus, per multa tempora nimis doloribus est agitatus: ut intelligeret saltem ex poena quam superbe id cogitaverit quod suis viribus effici potuisse credebatur.

CAPUT XIV.

Paralyticus cæcus et surdus beati Galli meritis sanatus.

Quia igitur, Domino custodiente, pii pastoris corpus a devotarum septis ovium auferri non potuit, dignum fuit ut miraculis fidem facientibus virtus C meritum ejus ibidem cunctis manifeste claresceret. Quidam namque de vicino (al., Lucino) territorio, cum diuturna ægrotatione vexatus lecto decumberet, subrepente humore nocivo, oculorum lumen auriumque sensum amisit. Deinde plantis pedum reortis ad nates, tanta depressus est infirmitate, ut de solo pectusculo vitæ manarent fugacis indicia. Qui a suis ad monasterium vehiculo delatus, dum potentibus amicis in ecclesia beati Galli unius spatium noctis ducere permissus a custode fuisset, solusque ibidem pernoctaret, circa gallorum cantum in subito mentis excessu quatuor viros candidissimis indutos vestibus oratorium introire conspexit. Qui dum altari appropiantes, diutissime dulci modulaminum alternatione concinerent, unus eorum laudibus D finitis ad lecticam in qua clinicus decumbebat accedens: Quid, inquit, causæ est, o homo, quod hic pernox tenebrarum transigis solus horrorem? Crede tantum, et ab hac infirmitate deinceps eris securus. Ergo sanus exsurge, liber egredere. Qui protinus surgens, et omni debilitate submota egressus, ad suos sanus abseessit.

* Hepidannus ad an. 758: « Warinus, inquit, et Ruodhardus beatum et sanctum virum Othmarum multis injuriis affligebant: ipse vero plenus dierum, plenus etiam sanctitate meritum, de angustiis hujus vitæ eripitur, atque in insula Rheni fluminis quæ vocatur *Stein* sepultus est. » De S. Othmaro suo loco.

† De eo ita jam laudatus Hepidannus: « Anno 746,

CAPUT XV.

Quomodo Othmarus abba ab iniquis primatibus sit afflictus.

Igitur Othmarus abba, cum multis annis idem cœnobium strenue rexisset, possessiones ipsius loci, religiosis quibusque circumquaque degentibus ob amorem mercedis æternæ plurima suæ largitatis dona conferentibus, in tantum amplificavit, ut infra paucos annos, suppetente exteriorum copia rerum et vitæ ejus clarescente munditia, multorum Pater existeret monachorum. Comites vero quidam Warinus et Ruodhardus^a, qui totius fere (al. tunc) Almanniæ curam administrabant, cum infra ditiosis suæ terminos ecclesiasticarum non minimam partem rerum suæ proprietatis dominio per potentiam subjicere niterentur, maximam de ejusdem monasterii possessionibus partem sibi vindicaverunt. Nam tributa quæ bonæ memoriæ Pippinus eisdem fratribus concesserat, abstulerunt, aliaque quamplurima quæ ex donatione quorundam religiosorum eidem cœnobio fuerant contradita, suæ rapacitatis abstraxere protervia. Insuper ipsum etiam abbatem, cum pro hac re apud principem illos accusasset, vinculis injecerunt, et in quamdam Rheni fluminis insulam, juxta locum qui *Stein* dicitur, in custodiam relegarunt. Ubi cum aliquantum temporis sub arctissima restrictione mansisset, de carcere hujus vitæ ad letitiæ commigravit cœlestem, expletis non minus quadraginta annis regiminis sui, quo sancti illius loci statum et gloriam nobiliter amplificavit et auxit.

CAPUT XVI.

Qualiter eorumdem instinctu Sidonius episcopus eundem locum invaserit.

Hoc itaque ita rebus humanis subtracto, prædicti comites sublatis sancti loci possessiones retinentes, Joannem quemdam monachum de proximo monasterio in ejus locum subrogaverunt: ac deinde, ut suæ tyrannidis crimen augmentarent, Sidonium^b Constantiensis Ecclesiæ præsulem instigarunt ut idem monasterium episcopii partibus subjicere staderet. Et hoc idcirco fecerunt ut eo licentius, ipso machinationibus eorum favente, ea quæ injuste abstulerant, retinere potuissent. Pontifex igitur cum suasionibus eorum libenter præberet assensum, monasterium ingressus, fratres opprimere et eundem locum episcopii rebus subjicere molitus est. Porro fratres, dum potentia illius resistere non adderent, maluerunt ejus ditioni parere quam tot adversitatibus implicari. Sed sequentia probant quam perverse egerit, qui per avaritiæ morbum sacri loci privilegium ausus est violare.

Sidonius, episcopus Constantiensis Ecclesiæ et abbas Augiæ, beatum Othmarum in synodo de adulterio accusatum damnavit, mox missum in exilium; » qui Sidonius, Othmaro abbate inortuo, « administrationem cœnobii i sancti Galli anno 757 « per vim suscepisse » dicitur

CAPUT XVII.

Quod damnum in rebus suis pro eadem temeritate incurrerit.

Fertur siquidem eundem episcopum aliquando ad iter hostile sibi de ipsius monasterii sumptibus viaticum præparari jussisse. Quod dum fratres prætermittere non auderent, ea quæ jussa fuerant navi imposita per quorundam manus fratrum ad episcopum transmiserunt. Cumque qui missi fuerant navigare cœpissent, avis quædam, ut sæpe ipsi testati sunt, ante eos apparuit, et quasi ducatus eis officium esset præbitura, facili præibat volatu. Et dum per totius lacus vastitatem ipsius incognito uterentur ducatu, prospero tandem successu ad portum venientes, quid hæc novæ ducis obsequia portenderent mirabantur: illisque quam partem peteret diligenter notantibus, domum quamdam littori contiguam, in qua res præfato itineri aptæ servabantur, intravit. Mirum dictu! mox eandem cellam flamma corripiens, in altum prorupit, et omnia quæ ibidem congesta fuerant, penitus consumpsit, ut nihil eorum omnino huic incendio superesset. Fiebatque justo Dei judicio, ut qui aliena per potentiam rapuerat, suis per supernam justitiam fraudaretur.

CAPUT XVIII.

Qua severitate fratribus insisterit, et quam turpiter decesserit.

Tempore quoque alio, idem episcopus ad monasterium veniens, dum quadam violentia eundem locum episcopio subjicere, suæque tyrannidi non consentientes monachos quasi justo rebelles injuriis multiformibus afficere tentavisset, Tello quidam, Curiensis Ecclesiæ præsul, misit ad eum humiliter deprecans, ut sui amoris causa, quoniam eorumdem fratrum aliqui consanguinitatis vinculo illi erant conjuncti, ab eorum cessaret injuriis, nihilque incommodi Dei famulis irrogaret. Quam petitionem, furore actante, superbe contemnens, remandavit se illius precibus nullo pacto consensurum, verum resistentibus celerem pro contemptu illaturum vindictam. Et mox oratorium beati Galli confessoris quasi oraturus ingreditur, et ante aram ipsius nomini consecratam consistit; quique ad salutem non merebatur audiri, afflictiones quas aliis se irrogaturum juraverat, convenienti satis talione recepit. Nam intestina ejus more sartaginis igni superpositæ fervere cœperunt, et tam diræ viscerum torsiones illum invaserunt extemplo, ut sine aliorum adminiculo nequaquam egredi potuisset, sed (quod dicere pudet) egestio naturæ turpi impetu prorumpens, cum astantes nimio fetore gravaret, sine mora ab ecclesia ejectus, vehiculo quo decedere monasterio posset, sicut rogaverat, est impositus. Sicque immoderato fluore, naturæ consuetudine carens, vasi in quod egesta defluerent supersedens, egressus est, et

A ad vicinum monasterium, quod Auva * nominatur, cui et tunc præerat, perductus est. Ubi etiam ingravescente languore, tantum sibimet famulantibus ob nimium fetorem intolerabilis factus est, ut ei jam pene nullus obsequia impendere solito potuisset. Tali itaque pœna multatus, cum hoc factionum suarum præmio post aliquot dies de cloaca corporis spiritum exhalavit.

CAPUT XIX.

Miraculum in sagina porcorum exhibitum.

Peracta superioribus sententiis relatione, qua nos satis vere comprehendisse credimus quomodo sacer locus per merita beati Galli sit diffamatus et possessionibus dilatatus, necnon quibus sit malevolorum quorundam molitionibus impetitus, et quæ quosdam humiliaverit ultio; nunc replicandum esse censemus quanta beatus vir præsidia sibi famulantibus ad res suas custodiendas vel defendendas accommodet, quaque auctoritate se postulantibus et de se præsumentibus multiformi genere virtutum succurrat, Domino meritorum ejus magnitudinem signorum assiduitate mortalibus declarante. Quodam tempore dum sterilitas terræ fructus arborum non solum porcis, sed etiam silvestribus feris, vel animantibus denegaret, ita ut in proximis eremi partibus nusquam sagina posset inveniri, qua suæ qui in usus monasterii nutriebantur pasci potuissent, occulto quodam impulsu grex suillus per silvarum avia celeri cursu cœpit abscedere, transvadatoque Rheni luminis alveo, remotioris eremi secreta penetravit. Subulcus autem subitam sui pecoris fugam miratus, evestigio insequitur, et gregem quem pessum ire putabat, reperit copiosissimis pascuis immorantem. Cumque viam redeundi nesciret, mansit ibi, fructibus arborum et carnibus victitans, donec grex totus affatim carnibus gravaretur. obesis. Itaque domum redire cupiens, cœpit anxie cogitare quo ingenio ignotum iter aggredi potuisset. Nocte igitur quadam vidit in somnio senem quemdam reverendi habitus et vultus, canitie venerabilem, dicentem sibi: Quia, ut video, porci quos sequeris, ubertim sunt saginati, jam redire parato. Qui dum responderet se viam nescire dixit illi: Scrofam quam totus grex quasi duetricem sequi solet, cædito, et quocunque illa præcesserit, tendito gressum. Quod dum ille faceret, et præeuntem diligenter sequeretur, sine errore ad monasterium, cunctis aliud suspicantibus, ex opinato pervenit. Qua in re quid aliud quam beati Galli merita claruerunt, dum ad usus sibi famulantium ignotum animantibus pastum ostendit, et ea rursus mirabili ordine ad propria revocavit?

CAPUT XX.

Qualiter deprehensi sint qui stabula incenderunt.

Frater quidam ejusdem monasterii possessiones

* Auva monasterium seu Augia, vulgo Richenow, de quo supra in Observat. præviis. Ralpertus, lib. 1 de casib. Galli, cap. 2: « Post hæc vero, inquit, Sidonius, Constantiensis præsul, qui et monasterium

quod Auva nominatur in sua potestate habebat, instigantibus comitibus cœpit inquirere monasterium nostrum et in potestatem episcopatus redigere, » etc.

quasdam sub sua cura habens, in quodam remotiori loco ob nutrimenta pecorum stabula construxit, et illic quamplurimum feni recondidit. Duo itaque homines, diabolica instigati persuasione, eadem repositoria cum omnibus quæ inibi congesta erant, noctu igni appposito succenderunt. Sed dum jam pene toto anno hujus auctores facti laterent, unus eorum, arreptus a dæmonio, cœpit per vicina discurrere loca, publice proclamans : Stabula pecorum beati Galli succendi, et ideo versa vice ab ipso invisibiliter incendor. Cum itaque divinum in eo continuatim iudicium patesceret, pluresque importunis ejus clamoribus concitati per loca singula ad hoc miserabile spectaculum convenirent, rogavit omnes ut ejus incendia restingerent. Illis autem certatim in eum aquam mittentibus, pœna divinitus illata humanis viribus extinguere non potuit. Non paucis deinde diebus exactis in hoc miserabili genere tormentorum insanus vitam finivit. Alter vero cum sui sceleris socium tali cruciatu vidisset damnatum, ad præpositum supradictum venit, ultroque divinum perhorrescens iudicium, delictum confessus est, duosque boves pro debito obtulit, ac se voto constrinxit quod deinceps nunquam rebus sancti Galli damnum inferret. Frater autem idem pœnitentiam ejus agnoscens, boves non suscepit, sed abire eum cum suis ad sua permisit.

CAPUT XXI.

Quomodo ille qui silvam publice incenderat correptus sit.

In possessione quadam ejusdem monasterii, quædam silvula ob porcorum pastum custodiebatur ne passim a multis consumeretur incisa. Hanc pauper quidam occulte solebat adire, et furtim inibi multa præcidendo, grande damnum inferre. Itaque die quadam, cum juxta morem suum latenter intraret, et pauca succideret arbusta, gladius quem tenebat, tam valide manui ejus adhæsit, ut illum deponere nullatenus potuisset. Agnoscens igitur cujus rei causa mulctatus sit, ad basilicam in honore beati Galli constructam festinavit, diuque orationibus incumbens, manu resoluta gladium ante altare dimisit. Egressus vero cogitare cœpit nihil obesse si ligna quæ præciderat domum deferret, non autem prodesse si putrefacta perirent. Subjunctis ergo bobus carpento, ad silvam remeat, et præcisa in unum comportat. Quæ cum vehiculo vellet imponere, dolore quodam prævalido ceu stimulis urgeretur, in posterioribus attacktus est. Quo cum sine inora manum protenderet, gladium quem coram altari dimiserat, fortuito recepit. Digitis autem manubrium constringens, detestabile munus tam valide retinuit, ut articulorum juncturæ invicem laxari putarentur. Tum miser dolore compulsus, ad ecclesiam recurrit, ibique prostratus, veniam pro commisso et absolutionem manus deposcit. Cumque diu in oratione persisteret, et gladium nequaquam dimittere potuisset, juramento tandem ac voto promisit nunquam deinceps se damnum beati Galli rebus illatu-

rum. Mox manus aperta gladium deposuit. Qui ob testimonium miraculi in eodem loco suspensus, multo tempore ibi permansit, invasoribus ecclesiarum rerum grande timoris pondus incutiens.

CAPUT XXII.

Quam perjurus vindictam pertulerit.

Frumoldus quidam nomine de possessione quadam ejusdem monasterii ancillas duas vi abstulit, et suæ servituti subjectit. Is ab avvocato pro eisdem feminis sæpius interpellatus, tandem censura iudicum coactus est ut eas vel monasterio redderet, vel suo juri cum sacramento in altari sancti Galli peracto firmaret. Itaque avaritia impellente juramentum parvipendens, monasterium cum suis adiit, et ut dijudicatum fuerat, audacter peregit. Sed pro contemptu sancti ultio Dei eum festina prævenit. Nam juramento expleto ad propria iturus basilicam egressus est, jumentoque adducto, cum super illud saliendo vellet ascendere, mente captus, faciem suam ad posteriora equi insidendo convertit. Estimans itaque id per famulorum contigisse neglectum, iratus valde resiliit et caballum regyrari citius jussit. Cumque secunda ac tertia vice accendere cupiens pari luderetur errore, tandem clientum adminiculo equo superpositus monasterio cum rubore discessit. Non longe autem inde positum, subito eum dirus oculorum dolor invasit, ac deinde per momenta singula decrescente visu, cæcitatatis horrore damnatum, materiali funditus luce privavit.

CAPUT XXIII.

Quomodo invocatus vir sanctus quemdam a nece liberaverit.

Invocatus etiam venerabilis Gallus quam promptum impendat auxilium, sequenti liquet exemplo : quidam vir, dum per silvam quamdam iter faceret, ac circumspicte incursus latronum qui in ea solebant commorari, multisque nocere, festinando devitare conaretur, tantus eum subito sopor invasit, ut vix incedere potuisset. Cumque periculi metu suspectos haberet itineris casus, et dormiendi causa paulisper divertere vellet, rusticum quemdam obvium habuit, eumque rogare cœpit ut interim custos sui existeret, donec importunitatem somni parumper quiescendo depelleret. At ille, pacem simulans, fidem spondidit. Itaque modicum divertens, pallium capiti supponit, et se prosternens, beati viri suffragia his verbis implorat : Sancte Galle, tua me protectione custodi. Signaculo crucis deinde munitus cum obdormisset, infidus custos sponsonis immemor, sumptis armis soporatum quasi perempturus aggreditur, de collo vestem subtrahit, quo facilius uno ictu perimat dormientem. Sed cum gladium in ictum vellet deponere, artubus rigore stupefactis inflecti brachia nequiverunt. Interea dormienti quidam astitit, et in somno dixit : Quid somno deprimeris, quem ab imminente interfectione modo, tutatus sum ? At ille evigilans, et fidelem socium nudatio gladio cernens capiti imminere exsilit, et compre-

hensum qua pro causa hoc scelus vellet admittere percontatur. Qui cum pro spoliis illius excipiendis se id facere voluisse fateretur, continuo brachia, quæ divina obriguerant jussione, deposuit. Perpendens itaque alter se divina misericordia per merita beati Galli a nece servatum, pacem cum illo fecit, et illasum abire permisit.

CAPUT XXIV.

Puella a dæmonio liberata.

Præterea tam multi a furore dæmonum per ejusdem sancti Patris merita sunt liberati, ut si dñinium curationem commemorare velimus, fastidiosus lectoribus occasionem murmurandi tribuamus. Unum ergo ex pluribus replicamus, ne hoc virtutum genus viro sancto defuisse putetur. Puella quædam, sævissima hostis antiqui vexatione detenta, et non ignobilium labore parentum ad monasterium perducta, cum oratorium beati Galli confessoris intrasset, statim horribili dæmonis infestatione agitata, ad terram concidit, miserabiliter se discerpens, horrendo clamore spurcissima verba cœpit effundere. Qua causa unus e fratribus, Stephanus nomine, miseriæ illius compassus, tandiu super eam exorcismum recitavit, quoadusque eadem vexatio finiretur. Resipiscenti autem puellæ modos pœnitentiæ indixit, seseque pro illa in orationibus ac jejuniis exercere cœpit. At misera femina ut de prohibitis escis quilibet usurpavit, tam acriter eam continuo dæmon invasit, ut vix a multis teneri potuisset. Cumque identidem ad eundem locum perducta esset, et Stephanus supradictus iterato super eam exorcismum recitasset, animal parvulum in modum bruchi nigerrimum ab ejus ore prolapsum est. Hoc viso cum idem frater attentius adjurationi insisteret, tribus vicibus singulorum similitudo bruchorum ore excidit feminae. Quæ animalia dum astantes manu capere niterentur, subito disparuerunt. Puella autem eadem hora surrexit incolumis, et reliquum vitæ suæ tempus absque ulla dæmonis infestatione peregit.

CAPUT XXV.

Miraculo olei defluentis anxietas increpata custodis.

Illud quoque libet ostendere evidenti miraculo quomodo vir sanctus quosdam in suo servitio de penuria rerum trepidantes corripuerit, et modicæ fidei pusillanimitatem confortarit. Ecclesiæ ejus custos, dum quodam tempore olei copiam ad luminaria instruenda non haberet, lumen quod in crypta omnibus ardere noctibus solebat quadam nocte extinxit, quia lumen quod ante superius altare et tumbam ardebat, per quamdam fenestram radios suos ad altare infra cryptam positum dirigebat, et sufficere utrique loco credebatur. In eadem autem lampade vitrea, quam extinctam a custode retulimus, aqua inferius et olei pinguedo desuper erat. Mirabilem rem dicturus sum, ita totum oleum per rimam in fundo repertam guttatim ad terram defluxit, ut nil aquæ deesse videretur. Idemque liquor per ter-

ram usque ad altare decurrens, pallam ejus lineam ascendendo occupavit, et ita usque ad medietatem infecit, ut nunquam deinceps ablui potuisset. In quo quid potissimum mirer invenire non potero : utrumne quod oleum subtus aquam depressum est, an quod aqua per eandem fracturam non defluit, vel certe quod oleum de pavimento in pallam sursum ascendit. In quibus tamen omnibus, et virtutem sancti viri ostensam et stultam parvitatem ministri increpatam non ambigo.

CAPUT XXVI.

Qualiter fugitivus monachus revocatus sit invitus.

Sileri non debet qua virtute servitium suum dimittentes et fraudulenter abscedentes beatus Pater reprimat, et vel lapsos revocet, vel pertinaces in malo feriat. Frater quidam de eodem monasterio fugam molitus, equum furto rapuit, et per noctem abscessit. Cumque ad Rheni fluentia fugax venisset, transvadare in equo tentavit : et a medio alvei nescius ad locum ubi intravit caballo deferente reversus, cum magna festinatione ad monasterium rediit, putans se in alias longe partes abscedere. Mane facto, cum se recognovisset frustra laborasse, confusus interdiu delituit : noctu vero fugam arripuens, in fluvio, sicut prius, salubriter errorem passus est, et stropha facta per eandem viam nesciens remavit. Confusioni igitur obstinationem jungens, ipsa etiam se die occuluit, et nocte insecuta tertio notum iter carpens, modo quo diximus itidem revocatur. Cumque jam tædio victus, die tertio se sopori in campo dedisset, a quibusdam equum eogioscentibus captus est et suo loeo restitutus. Et quia effectum voluntatis suæ non invenit, otiam nolens sancti viri virtute victus, ad viam pervenit. Solent autem plures testari cunctos qui de sancti ipsius familia aufugerint, aut emendationem quantocius subire, aut manifestæ ultioni debere succumbere : neque cuiquam impune cedere, qui fidem illi plenam servare contempserit.

CAPUT XXVII.

Fulmine deformatus, partim Romæ, partim in hoc sancto loco sanatus.

Quod Dominus flagello suo quosdam a peccatis coerceat, et pro commissis affligat, testis est paralyticus cui ante sanationem Salvator peccata dimittit. Sic autem aliquando percutit, ut eos sanctorum suorum meritis suffragantibus sanitati restituat : ut et divinæ operationis sit indicium, cum interius homo per flagellum a peccato compescitur ; et virtus sanctorum liquido comprobetur, cum pro illorum meritis exterius sanitas exhibetur. Fit etiam interdum ut qui Dei occulto judicio non uni, sed pluribus infirmitatibus subjacet, non pariter omnia, sed diversis temporibus et intercessoribus debilitatis amittat incommoda : ut dum alicujus remedium malis per unius merita sancti conceditur, redintegratio sanitatis alterius precibus et honori servetur. Quarum omnium rerum evidens indicium dabit sub-

jecta narratio. Quidam violentia fulminis ictus, post A ægrotationem diurnam ita totius formam corporis et membrorum officia perdidit, ut monstruosum quiddam potius quam hominem videretur exprimere. Siquidem et statura flebili contractione deposita, et gradiendi facultas ablata est: facies vero tanta combustionis est fœditate corrupta, et oculorum sedes i: a sunt carne et cute superductis complanatæ, ut inspicientibus horribile ingereretur miraculum. Adminiculo igitur parentum Romam p̄ductus, corporis quidem reliqui resolutis nexibus pristinum vigorem recepit et statum, in cæcitatibus autem squalore permansit. Is a suis p̄ductus cum ad cœnobium beati Galli venisset, et quadam Dominica nocturnis laudibus interesset, sopore depressus, quasi duas ardentis sagittas ab altari vidit emissas, et sibi in oculorum loca defixas. Statimque tanta visione perterritus exclamavit, et tremens ad terram concidit. Cumque diu in pavimento volutaretur, cute quæ oculis supercrevit, velut gladii sectione recisa, continuo de luminis amissi restitutione gavisus est. Tempore deinde procedente oculorum ejus acies tam pura inspectantibus apparuit, ut pueri perspicaces vincere videretur obtutus. Potuit quidem, ut indubitanter credimus, ille apostolorum eximius cui a Domino ligandi atque solvendi potestas collata est, meritis et precibus suis omni eum debilitatis genere liberare: sed divinæ providentiæ virtutis constat acuitatem, ut in ejusdem novitate miraculi venerabilis Gallus apostolicis actibus æquaretur, quatenus hoc quoque modo meritorum ejus magnitudo claresceret universis.

CAPUT XXVIII.

Surdus et mutus ibidem sanitati restitutus.

Insequenti quoque Dominica, surdus quidam et mutus, multorum ibi fratrum cognitioni notissimus, utpote qui idem monasterium solitus fuerat frequentare, cum nocturnis interesset excubiis, repente impulsu valido in pavimentum dejectus est; statimque cum ab ejus ore et auribus plurimus sanguis prorumperet, sine mora utriusque membri munia recepit, et sanus abscessit.

CAPUT XXIX.

Furtum per visionem indicatum.

Videtur huic operi inserendum quantum Dei famulus invigilet ad eorum res defendendas, qui ejus suffragia devote postulare contendunt. Puer quidam, qui postmodum corpori ejusdem congregationis insertus, hæc eadem attestari solebat, cum adhuc primævæ ætatis flore gaudens, inter scholasticos monasterii cujusdam Dominicæ noctis solemnibus interesset, quidam e vicino territorio mansionem ejus irrupit, ipsiusque codicem et quæcunque inibi reperire poterat, furatus abscessit. Puer de basilica regressus, damnum quod illatum est, largo fletu perdoluit. Porro fratri illius foras monasterium posito senex quidam eadem nocte vultu placido in somnis assistens, euncta quæ erga puerulum acta

erant indicavit. Nomen etiam furis locumque ubi commoraretur edixit, tempus pariter ejusdem furti depromens. Ille fidem visioni accomodans, ad monasterium regressus, quod in somnis audierat factum invenit: moxque indicia quæ perceperat secutus, absque difficultate furem deprehendit, et omnia quæ ablata fuerant recepit.

CAPUT XXX.

Qualiter ibi sanctimonialis femina brachia receperit.

Alio quoque tempore sanctimonialis quædam femina de episcopo Constantiensi, cujus brachia ad mamillas cum rigore contorta, ad nullius operis usum deflecti poterant, eum advenisset, et ante sepulcrum sancti Galli aliquantisper orasset, sanitatem indepta gaudens abscessit.

CAPUT XXXI.

Furtum in ferramentis factum quomodo sit deusdatum.

Quidam non simplici, ut postmodum claruit, animo adveniens, dum quosdam monasterii operarios a divino agrieolandi labore disjungentes, ferramenta in aratris per noctem dimisisse perspiceret, tempus tenebrosum fraudibus suis opportunum ratus, tot ferramenta sustulit quot oneri sufficere proprio credidit. Cumque fugam celerans, tota nocte vacuo laboraret conatu, in ipso lucis exortu ad portam monasterii ex improvise pervenit. Et quia factum latere non potuisse cognovit, confessione spontanea patefecit, quod præsumptione pestifera in rebus sancti Galli diabolo suadente commisit. Sicque reddens quod auferre molitus est, petita venia vacuus repedavit.

CAPUT XXXII.

Debilis reformatus.

Debilis quidam ita membris omnibus contractus, ut nullo pacto per se quoquam progredi potuisset, ad memoriam beati Galli a suis perlatus, et quotidie juxta sepulcrum in crypta collocatus, dum usque ad vesperam ibidem orationibus insisteret, ab eisdem ad hospitium reportabatur. Quod dum aliquot ageretur diebus, presbyter quidam ejusdem congregationis die quadam in ipsa ecclesia non longe sacris oblationibus operam dedit: subitoque præter illos cum nullus adesset, æger cœlitus per merita, ut credimus, sancti Galli cujus suffragia sedulo flagitabat visitatus, confusa horribiliter cœpit voce perstrere, ita ut idem sacerdos intra sacra missarum solemnium, sicut sæpius testari solitus erat, non minime quateretur terrore et metu. Cumque circumspiciens oculis cuncta lustrasset, et per alicujus præsentiam magnitudinem timoris desideraret evincere, membrum miseri ad statum suum redeuntibus, crepitum quasi virgarum in ariditate fractarum audivit: et huc illucque se præ angustia vertens, post paululum eum qui debilis fuerat, sanum de crypta prodire conspexit. Cui etiam tanta mox sanitatis accessit perfectio, ut sine infirmitatis obstaculo optato deinceps potiretur incessu.

CAPUT XXXIII.

Quidam a periculo fastidii liberatus.

In eadem Alamannorum provincia, quidam dives tantum valetudine contraria tabefactus est, ut pene per annum integrum fastidio laborans deficeret, et solatia alimentorum, ut sanitatis recuperatio poscere videbatur, percipere vel continere non potuisset. Is ad cœnobium beati Galli pro hac eadem causa perductus est. Post diurnas igitur preces et suspiria, cum sacræ oblationis consummaretur officium, benedictionis panem de manu sacerdotis accepit. Quo comesto, caruit fastidio, et desiderio victualium congrue percepto, benedicens Domino, et merita sancti Galli miratus, sanus cum gaudio ad propria remeavit.

CAPUT XXXIV.

Alter a ferri vinculis absolutus.

Pauperculus quidam ^b, propter homicidii reatum circulis ferreis tam in collo quam in utroque constrictus brachio, quam gravibus quotidie suppliciis afficeretur, per sulcos quos ferrum carnis ejus inflixerat, videntibus fidem fecit. Qui cum multa sanctorum loca pro ejusdem cruciatus remedio, et admissi sceleris abolitione lustrasset, divina tandem miseratione respectus, nexus quibus in collo vel uno brachio stringebatur, amittere meruit: et cum forte in viciniam cœnobii sancti Galli venisset, per visionem ei, sicut ferre solitus erat, præceptum est ut sancti viri patrocinia quærens, monasterium adiret: pariterque indicatum quod ibidem circulum, quem uno adhuc terebat in brachio, amissurus, et optatæ gratiam sanitatis esset adepturus. At ille desiderio promissæ sanitatis ardescens, utpote qui tanto tenebatur cruciatus, ut totum jam brachium ferro immerso in tumorem esset conversum, iter ad monasterium maturavit. Cumque nocturnis ibidem vigiliis interesset alto sopore depressus, senem assistere videt canitie venerandum, casula indutum, sibi que dicentem: Quid tu, homo, cæteris laudem Domini celebrantibus, somni torpore deprimeris? Cujus præsentia perterritus, cum responsum reddere non auderet, baculo senex quem manu gestabat, locum ei vulneris tetigit. Dissiliente itaque longius ferro, præ dolore quem ex tactu persensit, horrendis vocibus astantes perterruit. Quibus percontantibus qua pro causa psallentes inquietaret, cuncta per ordinem quæ viderat retexit; et licet recenti adhuc vulnere non careret, pro amissione tamen ferri cujus nexibus cruentabatur, quia sanitas in promptu erat, gaudio replebatur ingenti.

CAPUT XXXV.

Pharus cum lampadibus mirabiliter servata.

Alio quoque tempore, frater quidam, qui in eadem ecclesia custodisungebatur officio, cum pharum quæ ante altare sancti Galli pendeat, pro incendendis

^a Vide præfationem.

^b Goldastus addit *presbyter*.

A luminaribus ad inferiora deponere debuisset, incaute funem quo ipsa pharus dependebat retraxit. Qui statim e manu dilapsus, paxillum cui insertus erat de pariete extraxit. Cumque eadem pharus sub nimia celeritate solo appropiasset, repente substitit, et absque ullo humanæ retinaculo artis in aere suspensa remansit. Custos igitur, miraculi stupore percussus, allato igni lampades omnes accendit, et plurimis hoc factum cernentibus, absque pinguedinis effusione seu diminutione lucernarum, altius ipsam pharum quam pendere solebat, retraxit. Deo itaque laudes a cunctis, gratiæ referuntur ab omnibus, qui ad declaranda Patris eximii merita, stupendi novitate miraculi, lumen sanctis aptatum usibus, vel ad horam loco venerabili deesse passus non est.

B

CAPUT XXXVI.

Lucernæ casu non læsæ.

Idem frater, dum alio tempore lucernas vitreas in eadem lavaret ecclesia, alius quidam incaute deambulans, cum se alio repente vertisset, quasdam juxta positas veste tactas pavimento dejecit, ita ut violento ejusdem dejectionis impulsu usque in ecclesiæ cancellos ferrentur. Sed miro divinæ operationis modo absque læsione repertæ suis continuo non sine admiratione restitutæ sunt locis.

CAPUT XXXVII.

Qua medela medico periclitanti subventum sit.

Frater quidam ejusdem congregationis, medicinali scientia non ignobiliter instructus, dum quodam tempore incidi sibi cum phlebotomio venam fecisset, et præproperea festinatione post modicum quippiam operis incaute faceret, statim non solum brachium cujus venam incisio vulneraverat, verum etiam totum corpus ejus tumore distensum est. Qua ex causa accidit ut mortem suspectam habere cœpisset, quippe quia viderat suæ sibi artis industriam studiosius adhibitam nihil prodesse. Sequenti itaque nocte, vidit in somnio placidæ gravitatis senem sibi assistere, causas infirmitatis blandis inquirentem sermonibus. Cumque interroganti totius ex ordine rei replicaret eventum, senex dixit ad eum: Memento, filii, ut luce terris reddita, oleo quod in crypta ante altare consuevit ardere, vulneris locum perungas, nam continuo sanitatem recipies. Itaque facto mane, quod in somnio audierat custodi ecclesiæ retulit; pariterque cum illo basilicam ingressus, ut edoctus fuerat, certus de promissione peregit. Nec mora, sacro perunctus liquore, toto corpore detumuit, et integerrimam assecutus est sanitatem.

CAPUT XXXVIII.

Puella a nativitate cæca illuminata.

Mulier quædam unicam filiam, ab ipsa, ut referebat, cæcam nativitate, propriis humeris monasterio advexit, eamque ante altare, sancti Galli deponens, solo prostrata, precibus pro illa diutius incubuit. Illaque

^c Id est instrumentum pensile quo lampades suspenduntur in templis.

orante devotius subito puella huc illucque in pavimento volutata, miserabiliter exclamat; et inter angustias ac gemitus optato visu donata, gratissimum omnibus qui aderant præbet signi perspicuitate spectaculum.

CAPUT XXXIX.

Infirmus pulvere sarcophagi et oleo recreatus.

In eodem monasterio inter scholasticos tunc temporis erat quidam puerulus, pauperulis licet parentibus oriundus, studio tamen discendi satis intentus. Cumque immatura morte utriusque parentis solatio nudaretur, quamvis quotidianum victum suis laboribus assidue quæriraret, nequaquam tamen boni studii, etiam necessitate compellente, instantiam dereliquit. Is lateris quodam dolore percussus, usque adeo gravi per longa temporum spatia infirmitate contabuit, ut in uno latere, ab humero videlicet usque ad extremam corporis partem, ulcera saniem emittentia paterent quamplurima. Qua infirmitate in tantum gravatus est, ut vix jam sine aliorum adminiculo quoquam gressum movere potuisset. Sed cum corporale medicamentum, quamvis sæpissime adhibitum, nihil illi prodesset, et jamjamque desperaretur a cunctis, custos ecclesiæ in festivitate beati Galli cineres de sarcophago illius collegit, et oleum quod ante ipsum altare ardebat admiscuit, adductique corpus pueri ea parte perunxit, quam dolor possederat. Qui die altera ulceribus jam superductis sanus inventus, ob memoriam redditæ sibi sanitatis reliquum vitæ tempus in ejusdem sancti loci excubiis **C** fidei devotione transegit.

CAPUT XL.

Manus arida puellæ restituta.

Post aliquantum temporis, puella quædam jam multos per annos manus aridæ et curvatæ pondus ferens inutile, ad monasterium cum matre pervenit. Cumque pio voto manui torpenti globulum lini superponens, ad altare sancti confessoris accederet, impositura quod attulit, continuo manus ipsa restituta est sanitati.

CAPUT XLI.

Cera quam rusticus ab ecclesia rapuit in lapidem conversa.

Tempore vero alio, rusticus quidam in eadem beati Patris basilica ceræ particulam suis aptandam usibus ab altari occulte diripuit. Inde regressus ad hospitium, dum de sinu ceram ad quodlibet opus ex ea faciendum protraheret, in duritiam lapidis conversam invenit. Continuoque recurrrens ad ecclesiam, loco suo quod abstulerat restituit, et astantibus suam aalubriter confessus proterviam, quod factum fuerat indicavit. Qui rei novitate stupefacti, dum inter admirationem eandem particulam, certius rem cognituri, tollerent de altari, mirum dictu! in pristinam suæ naturæ molliem reperere mutatam.

CAPUT XLII.

Mutus vocis officio muneratus.

Juvenis quidam pauperculus, orationis causa monasterium adiens, fratrem suum jamdudum amissæ vocis dispendia deplorantem secum adduxit. Cumque altari sancti Galli appropinquasset, presbyterum quemdam iuibi sacrosancta tractantem mysteria conspexit; et consummationem sacræ actionis opperiens, ejusdem sacerdotis ab officio redeuntis genibus advolvitur, et ut pro mutò dignaretur aliquas fundere preces ad Dominum instanter exorat. Et ille hujusmodi desiderio satisfaciens, primo orationem pro misero fecit, deinde crucis eum munivit signaculo, acsi Dominici corporis et sanguinis sacramento firmavit. Quo facto, resolutis linguæ vinculis, qui mutus advenerat pristinæ locutionis recepit officia.

CAPUT XLIII.

Puer contractus a debilitate liberatus.

Puerum quemdam, membris omnibus ita contractum ut per se nullatenus quoquam progredi potuisset, non longe in itinere quod ad monasterium ducit, hi qui eum ferre solebant solum dimiserunt. Armenarius autem quidam per eandem viam de silva ad monasterium tendens, dum jacentem miserum conspexisset, ait ad eum: Quomodo et unde, o flebilis, advenisti? quove securitatis genere in hoc solitudinis horrore non timuisti remanere? quo itaque venire desiderasti? Et ille: Pro his, inquit, calamitatibus, quarum me numerositate septum vides, ad beati Galli patrocinia multo jam ex tempore pervenire cupiveram. Sed ecce hi quorum me labore illuc deferri sperabam, modo vite longitudine fatigati, me miserum in hac solitudine reliquerunt fame cruciandum et bestiis lacerandum. Hisque ille questibus per compassionem ad misericordiam flexus, puerum humeris impositum per unum milliarium ad monasterium portat. Quem deinde frater, cui suscipiendorum pauperum cura commissa est, assumens, congrua mansione refovit. Nocte itaque quadam circa nocturnas vigiliis, cæteris qui similiter suscepti fuerant ad ecclesiam festinantibus, cœpit idem puer omnes attentius exorare ut ad basilicam deferretur, cunctisque id quod petebat denegantibus, cœpit crebris beati Galli nomen invocare clamoribus: deinde etiam horribilius perstreperè, ita ut non parvum audientibus terrorem ingereret. Itaque quibusdam ut causas angustiarum ejus agnoscerent introcubitibus, sanus inventus est, et cum gratiarum actione ad ecclesiam properavit.

CAPUT XLIV.

Paralytica sanitati restituta.

Puellam paralyti multo tempore laborantem sui ad monasterium detulerunt. Quæ in ecclesiam deportata, ad lectionem Evangelii, quæ in nocturnis secundum consuetudinem regularis officii recitatur excubiis, circumstantes, ut se a terra sustollerent, et inter manus sustentarent, cœpit rogare: cumque

sublevata fuisset, dimitti se postulavit. Illis autem A id facere metuentibus, ne forte casu subito hæderetur, valere se confidentius affirmavit. Igitur dimissa, per se stetit, ac deinceps totius corporis resumpto vigore, sana recessit.

CAPUT XLV.

Cæca illuminata

Cujusdam patrisfamilias non longe a monasterio commanentis ancilla, dum fortuito domus januas aperiret, turbo venti pulverem et paleas in faciem ejus et oculos projecit: statimque crescente molestia, paulatim ei usus decrevit, donec horrendis penitus tenebris cingeretur. Hæc ad ecclesiam beati Galli perducta, cum ejus suffragia primo ingressu devotissime precaretur, recepto quod aniserat lumine, B gaudens abscessit.

CAPUT XLVI.

Candela cœlitus incensa.

Non multo interjecto tempore, dum festivitas octavarum Epiphaniæ anno celebraretur officio, cunctis tempore sacrificii ad ecclesiam convenientibus, luminaria et candelæ incendebantur ex more. Una autem candela sine lumine inter cæteras arden- tes dimissa, inter sacra missæ solemnia principalis, primo cœpit paulatim fumo tenui vaporare: deinde videntibus non paucis flammam concipiens et cæteris clarius rutilans, signi effectum splendoris singularitate commendavit.

CAPUT XLVII.

Scotus a multiplici debilitate curatus.

Nuper quoque de natione Scotorum, quibus consuetudo peregrinandi jam pene in naturam conversa est, quidam advenientes, unum e suis conviatoribus multiplici peste possessum in eodem monasterio dimiserunt. Qui cum aliquantis ibidem moraretur diebus, et quotidie infirmitatis suæ remedium plena fide deposceret, nocte quadam senem sibi per somnium vidit assistere, gestu et habitu venerandum, quem quis esset interrogans, beatissimum Gallum fuisse perdidicit. Et protinus ad illum: Cernis, inquit, o domine, toto me corpore dissolutum, meritorum tuorum quotidie evidentiam præstolari. Noli ergo quod te aliquando credo facturum differre

diutius. Ad hoc enim hujusque me reservatum esso cognosco, ut sicut his Barbaris virtus tua latissime claret, ita etiam gentis tuæ hominibus meritorum tuorum fulgor innotescat et claritas. Scis ipse, scis, inquam, a natali solo quam longe sim disjunctus, quantaque inter peregrinationis angustias corporis debilitate compressus. Succurre citius, opitulare quantocius. Qua ille motus querimonia, vultu placido paucis ita respondit: Die mortalibus reddita ecclesiam petito, et videbis divino te melius sublevari consilio, quam patriæ vel parentum solatio. Mane facto, summo animi gestiens ardore ad basilicam properat, et juxta tumulum beati Galli promissionis memor precibus insistit. Post orationem et lacrymas, angulo sarcophagi adnixus, cœpit se sensim erigere; nec prius lecti angulum cui innitebatur deservit quam statura erecta et accepto robore per se ire et redire potuisset. Qui tempore procedenti plena sanitate donatus, in eodem monasterio precibus et sanctæ vitæ deserviens hactenus conversatur.

CAPUT XLVIII

Conclusio auctoris.

Hæc de copiosissima segete beati Galli virtutum memoriæ horreis grana libuit commendare, et nostris et aliorum partibus profutura. Poterunt hæc enim plurimum diligentibus justitiam ædificationis conferre: quia et morum honestatem insinuant, et ad laudem Domini, qui ita sanctos suos glorificat, devoti lectoris animum vel auditoris inflamman- C t. Cæterum tot et tanta sunt ejusdem sancti Patris miracula, ut nec a studiosis scriptoribus propter copiam sui possint comprehendi, nec a fastidiosis lectoribus sine tædio et rugata fronte percurri. Ea vero huic operi tantum inserta sunt, quæ et veracium relatione testium veritatem custodiant, et moderata brevitate nullius, quamvis etiam utilia nau- seantis, mentem offendant.

Oratio Walafridi.

Obsecramus itaque te, beate Galle, Christi confessor, ut sicut sanitatem corporum meritis tuis multis te contulisse retulimus, ita nostris mentibus divinæ miserationis medelam implorare digneris. Amen.

VITA SANCTI OTHMARI

ABBATIS SAN-GALLENSIS.

MABILLONII OBSERVATIONES PRÆVIÆ.

(Acta Sanctorum ordinis S. Benedic., tom. IV.)

1. Sancti OTHMARI nomen non uno modo pingebatur D apud antiquos. In chartis a Melchior Goldasto vulgatis in tomis II et III Rerum Alamannicarum, legitur *Audemarus, Audomarus, Autmarus* et *Otmarius*, *abbas Durgaugensis* seu monasterii S. Galloni quem alii *Gallonem*, vulgo *Gallum* appellant. Utriusque V tam, sanctorum scilicet Galli et Othmari, litteris mandavit Walafridus Strabus abbas Augiensis, ad